

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan for 2023 — 2026

Rendalen kommune

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektørens innledning

Kommunedirektørens vurdering:

Rendalen kommune vedtok i 2022 handlingsregler for det økonomiske arbeidet med finansielle måltall. Økonomiplanen og budsjettet som her legges frem vil sikre kommunens innbyggere et godt tjenestetilbud, men press på kommunens økonomi vises ved at den samlede lønns- og prisveksten vi erfarer ikke kompenseres av økte statlige overføringer.

Korrigert netto driftsresultat vil ende på 0,7 % pr 2023, økes til 1,0 % i 2024 og 1,3 % i 2025 før det reduseres til 0,4 % i 2026. Kostnadsvekst som inntreffer med økte renter mot slutten av perioden samt noe økte avdrag i tråd med investeringsbudsjettet påvirker, mens vedvarende kostnader på flyktningeområdet også påvirker betydelig. Tidligere mottatte tilskudd kompenseres noe for slutten av planperioden, men årene har samlet noe avvik mot vedtatte måltall på 1,0 %.

Disposisjonsfondet viser en beholdning markant over måltallet på 15 % selv med en betydelig bruk til finansiering av investeringer i perioden. Svakt netto driftsresultat vil påvirke muligheten for å avsette midler, og medfører at tilsvarende bruk til investeringer ikke kan opprettholdes i kommende år.

Netto lånegjeld øker betydelig og går noe over måltallet på 80 % av brutto driftsinntekter i planperioden, men dette vil kompenseres noe av at låneopptak i 2022 er nedjustert pr. 2. tertial: økonomiplanen baserer seg på opprinnelig vedtatt økonomiplan 2022-2025 og fanger ikke opp dette i måltallet. Uavhengig av dette er kommunens handlingsrom begrenset for økte investeringer kommende år da låneopptak i tråd med handlingsregel må modereres. Prioritering av kommende års investerings blir et viktig fokusområde.

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 legges nå frem i systemet Framsikt, en portefølje av moduler for budsjett, analyse, rapportering, planverk m.m. Porteføljen av moduler vil gi kommunen et godt verktøy for å se sammenhengen mellom planer med mål, strategier, tiltak, budsjett og økonomiplan. Da den vil brukes gjennom hele budsjettåret på alle områder i kommunen vil den gi en god samlet oversikt og vise sammenhengene mellom budsjett, tertialrapporteringer og til slutt årsberetning, før man rullerer videre med neste økonomiplan.

Framsikt gir også muligheten for digital publisering og vil øke involveringen og dialogen med kommunens innbyggere, politikere og andre eksterne interessenter: økt lesbarhet og gi bedre innsikt og forståelse i kommunens prioriteringer, økonomi og rammevilkår.

Første utgave som presenterer budsjettet for 2023 inneholder ikke vesentlige deler av kommunens målstruktur, da dette er et arbeid som tar litt tid å fase inn i systemet: målindikatorer må defineres og ulike planer må gjennomgås og prioriteres. Pågående prosesser med strategier og tiltak må legges inn samtidig som arbeid kommende år vil avdekke nye fokusområder, strategier og tiltak som utarbeides sammen med politikerne.

En helhetlig bruk av Framsikt vil sikre kommunen en god rød tråd i sine prioriteringer: fra overordnet planverk til de økonomiske forutsetningene i planperioden, til konkrete tiltak og bestillinger for det enkelte budsjettår.

Kommunen har i mange år opplevd en stadig nedgang i folketallet, samtidig som det har vært født færre barn og gjenværende innbyggere har blitt eldre og eldre. Prognosene som benyttes for kommende år er utarbeidet av Telemarksforskning da kommunen opplever den statlige statistikken fra SSB som noe avvikende fra hva vi erfarer i praksis fra år til år. Prognosen viser vedvarende nedgang i folketallet, og

øvelsen med å “danse med demografien” og derav levere de tjenestene som innbyggertallet og -sammensetningen faktisk trenger, er en vanskelig øvelse.

Endringsbehov og endringsvilje

Rendalen kommune som organisasjon med alle sine ansatte har gjennom mange år vist evne til stor omstilling: den vedvarende nedgangen i folketall har vist et endringsbehov som er besvart med stor endringsvilje fra de ansatte, administrasjonen og samspillet med politikere og innbyggere. De økonomiske rammebetingelsene påvirkes av folketallet, men uavhengig av økonomien må det tenkes endring, innovasjon og omstilling i alle ledd av organisasjonen. Dette har Rendalen klart i mange år og hele organisasjonen må ta sin del av æren for de gode tjenestene og økonomiske resultatene kommunen har oppnådd. Stabilitet og et opparbeidet handlingsrom er resultatet at et felles arbeid.

Selv om vi står midt i en usikker hverdag med store endringer i rammebetingelsene våre økonomisk, både for kommunen og dens innbyggere, men også resten av landet og verdenssamfunnet, gir det foreslåtte budsjettet og økonomiplanen grunnlag for at kommunen skal klare å levere gode og stabile tjenester til sine innbyggere. Kommunen har klart å ta inn usikkerhetsmomenter som den enorme prisveksten vi erfarer uten å ta raske og utilsiktede kutt i driftsrammene, men det tærer noe på kommunens handlingsrom.

Summen av de usikkerhetsmomentene vi erfarer og den befolkningsprognosen vi har som grunnlag, peker mot at vi for kommende år også må opprettholde endringsfokus: tjenestene må tilpasses videre endringer i befolkningsgrunnlaget, flyktingestrømmen med bosetting i kommune-Norge må håndteres og prognoser på økonomiske nedgangstider i nasjonaløkonomien må ivaretas. Innbyggerne må forvente endringer i hva en kommune skal og kan levere av tjenester, men sammen med innbyggerne og politikerne i gode prosesser kan vi bevege oss mot *Kommune 3.0*: hva kommunen kan gjøre innbyggerne i stand til å gjøre sammen med kommunen, og ikke bare en kommune som tjenesteleverandør til innbyggerne.

Rendalen, 24.11.2022

Anne Lise Trøen, kommunedirektør

Budsjettforutsetninger

Kommunen baserer årsbudsjettet for 2023 og økonomiplanen for 2023-2026 på forrige vedtatte økonomiplan, inneværende års drift og kjente forhold, pågående investeringer og nye investeringsbehov, samt de føringer som er fremkommet i forslag til statsbudsjett. I tillegg til dette er det mange eksterne instanser som gir kommunen føringer for kommende års tjenesteyting.

Kommunens vedtatte planer, spesielt samfunnsdelen og arealdelen, legges også til grunn. Kommunens økonomiske situasjon samt de vedtatte måltallene og handlingsreglene er også viktige faktorer.

Kommunens innbyggere og politikere er gjennom økonomiplanen og årsbudsjettet gitt en bindende plan for kommunens disponering av tilgjengelige midler. Kommuneloven setter strenge krav til langsiktighet og bærekraft i et mye lengre perspektiv enn den fireårsperioden som vedtas i denne økonomiplanperioden, og det betyr at budsjettet må være realistisk både med inntekter og kostnader.

Statsbudsjettet for 2023 har lagt til grunn viktige forutsetninger for kommunene i Norge: det defineres hvor mye tilgjengelige midler kommunene får i sine overføringer fra staten, og det gis en prognose på kostnadsveksten som kommunene må ta inn i sin økonomiplan. De senere år har vært preget av stor usikkerhet, og pandemi har blitt avløst av krig og stor politisk og økonomisk uro i Europa og verden ellers. Kostnadsveksten har vært betydelig i Norge og resten av verden ellers siden krigen i Ukraina brøt ut, og usikkerhetsmomentene gjør statens anslag på vekst noe usikre.

Statens baserer sine vurderer av kommunenes vekst i skatt og rammetilskudd på den kostnadsveksten som kommunene må dekke, samt det behovet innbyggerne har. Kommunen skal gis midler til å dekke tjenestebehovet til sine innbyggere, og vi sammenlignes med resten av Norge for å finne ut vårt utgiftsbehov. Nasjonalt er prognosen at den samlede kostnadsveksten fra 2022 til 2023 vil bli 3,7 %, en verdi som benevnes som deflatoren. Denne består av en prognose på lønnsvekst på 4,2 % og generell prisvekst på 3 %.

Rendalen er kompensert en økning i sine frie inntekter fra staten på 2,5 % i statsbudsjettet, og dette er mindre enn den lønns- og prisveksten som staten forespeiler oss. Dette betyr kort fortalt at vi må dekke deler av denne veksten med innsparinger da vi forventer å få mindre tilførsel av midler enn utgiftssiden.

Samtidig er det også stor usikkerhet rundt den kostnadsveksten vi opplever allerede nå i 2022: den er betydelig på enkelte områder som strøm, drivstoff samt investeringskostnader, og de prognoser som ble gitt i revidert nasjonalbudsjett våren 2022 er allerede overskredet. I årsbudsjettet for 2023 er disse kostnadsøkningene lagt inn, og spesielt på strøm er det vist som store økninger av rammen til PND som dekker strømkostnadene i alle kommunale bygg og anlegg. Her er det en prognose på en økning på nesten 200 %, og kommunens samlede strømutgifter er økt med nesten 7 MNOK. Dette kompenseres i stor grad av økte inntekter fra salg av konsesjonskraft hvor prognosen øker til 5,3 MNOK fra og med 2023.

Det er ikke lagt inn betydelig nedtrapping av strømutgiftene, dvs at strømprisene skal reduseres i snitt i årene som kommer sett opp mot hva vi har nå i 2022, og dersom dette inntreffer vil oppdaterte prognoser gi et betydelig handlingsrom kommende år. Budsjetterte kostnader kan da reverseres og omprioriteres. Pga den store usikkerheten pr utgangen av 2022 er vedvarende høye energikostnader basis for prognosene.

Eiendomsskatt er foreslått økt til 2 promille fra og med 2023 som foreslått i opprinnelig økonomiplan (2022-2025) for boliger og fritidseiendommer, mens det er en generell skattesats på 7 promille for hele kommunen.

Kommunens frie inntekter i form av rammetilskudd fra staten er økt noe fra forrige prognose da bosetting av flyktninger har medført en moderat vekst i folketallet pr 01.07.2022. Forrige prognose tilsa en vedvarende nedgang i folketallet, men nevnte bosetting har kompensert dette noe: befolkningsprognosene som er oppdatert av Telemarksforskning viser fremdeles en langsiktig prognose på vedvarende nedgang, men vi opprettholder folketallet i noen år med bosettingen av flyktninger. Det er usikkert hvor lenge de opprettholder bosettingen sin i Rendalen, men det gir kommunen betydelige overføringer fra stat og kan opprettholde tjenesteproduksjonen i et betydelig omfang.

Pr utgangen av 2022 er det en prognose på 100 bosatte ukrainere, mens det for planperioden samlet gis en prognose på 110 bosatte: i tråd med anmodning vedtatt. Det kan forventes ytterligere anmodninger og derav bosetting, og prognosene vil oppdateres ved neste rullering av økonomiplanperiodene om så inntreffer.

Bosetting av et slikt betydelig antall innbyggere medfører at kommunen tilføres betydelige midler i integreringstilskudd, ca 26 MNOK i 2023 og deretter en nedtrapping i en fireårsperiode, men også samtidig behov for en omfattende tjenesteyting. Voksenopplæring, flyktningetjeneste, introduksjonsstønad, kostnader til boliger m.m. gjør at prognosen for økonomiplanperioden baseres på at tilsvarende kostnader vil belastes som det vi mottar i tilskudd. Siden en vesentlig andel av bosettingen skjer i 2022 og vi mottar første års tilskudd i sin helhet i 2022, vil det medføre inntektsføring av ubenyttede tilskudd pr 31.12.2022. Flyktningetjenesten er vist i planperioden med et merforbruk grunnet denne forskyvningen, og mottatte midler pr 31.12.2022 må disponeres senere år fra kommunens oppsparte midler.

Investeringsbudsjettet viser et betydelig omfang av investeringstiltak og er basert på oppdaterte prognoser av pågående investeringsarbeider samt behov meldt fra virksomhetene. I tillegg er det lagt inn forslag til investering av tilbygg på kommunehuset for kontorlokaler med netto 35 MNOK.

Det er også lagt inn betydelige midler for investering i energisparende tiltak som bl.a. solceller, ENØK-tiltak m.m., for å redusere kommunens fremtidige energikostnader. Boliger er også definert med flere tiltak: etablering av boliger på Otnes for ROP (rus- og psykiatritjenesten) samt boliger på Bergset og Otnes for utleie til kommunens ansatte. Det har i senere år vist seg vanskelig for kommunen å dekke behov og ønsker fra mulige ansatte og dette er et behov som vurderes som kritisk å kunne dekke skal man klare de rekrutteringsbehovene man allerede har, og har prognoser på. Mindre boenheter for nyansatte og vikarer er ønsket da dette ikke inngår i kommunens boligmasse pr dags dato. Det er definert en budsjettsum pr lokasjon som vil være grunnlag for dialog med tilbydere om hvilket omfang det kan bygges, dvs antall enheter, og for lokasjonen på Otnes kan det bli nødvendig å kjøpe noe tomteareal da det er begrensede muligheter rundt eksisterende lokasjoner.

Renteøkningene som man har erfart i 2022 har også påvirket kommunen: noe av renteøkningen har forsinket effekt grunnet løpende fastrenteavtaler og gir ikke betydelig effekt før i 2024-2025. Andre deler er knyttet til NIBOR-3mnd som er samme rente som kommunens innskuddsrente. Kommunens likvide situasjon er pr 2022 særst god, og renteeksponeringen er marginal: andel gjeld som man betaler rente på som er større enn den andelen innskudd man mottar renteinntekter på. Dette er en situasjon som kan endres ved betydelig bruk av oppsparte midler, men prognosen pr 2023-2026 viser at endringene i renteinntekter og -kostnader i stor grad eliminerer hverandre i perioden.

Økte rentekostnader påvirker også i stor grad selvkostområdene innen vann, avløp og renovasjon, da kalkulte rentekostnader på tidligere investeringer innen området skal belastes selvkostberegningen og derav inngå i gebyrgrunnlaget. Økte kalkylerenter er sammen med sterk kostnadsøkning på blant annet strøm, med på å øke gebyrsatsene i kommende periode. Budsjettprognose fra selvkostsystemet Momentum er vedlagt, og viser en markant økning for en gjennomsnittsbolig som har flere kommunale selvkosttjenester. For enkelte områder er økningen over 20 % fra 2022 til 2023.

Kommunen betaler også mer i avdrag på sin gjeld i planperioden enn hva som er lovens minimumskrav: loven defineres at gjelden kan nedbetales i lengre rater (mindre avdrag pr år) enn hva som er i kommunens låneopptak pr dags dato, og dette kan justeres ved behov så lenge det ikke går lavere enn lovens minimumskrav. Kommunens gjeld er tatt opp med nedbetalingstid som man erfaringsmessig har vurdert som mer realistisk og dette bør bare vurderes som et handlingsrom i perioder med ekstremt press på finansområdet.

I planperioden er det lagt opp til å øke eiendomsskatten på boliger og fritidseiendommer fra 1 til 2 promille. Dette er i tråd med forslaget i forrige planperiode, og vurderes som nødvendig for å dekke inn for noe av den kostnadsveksten som man opplever ikke kompenseres med økte inntekter fra staten. Det er også stor usikkerhet rundt hva kommunen vil få i eiendomsskatteinntekter på kraftanleggene da det i forslaget til statsbudsjett er foreslått en betydelig økning i grunnrenteskatten: en skatt som kraftselskapene kan føre til fradrag før eiendomsskattegrunnlaget til kommunen beregnes. Dette er ikke endelig vedtatt og følgelig er ikke eiendomsskattegrunnlagene mottatt fra Skatteetaten. Det skal i samme skattegrunnlag forventes en økning da økte spotpriser påvirker grunnlaget positivt, men nevnte fradragsmulighet med grunnrenteskatten vil redusere grunnlaget. Frem til endelig grunnlag er mottatt defineres det en prognose på at økningen pga spotprisen elimineres av endring grunnrentebeskatning. Eventuelle avvik vil måtte meldes og kompenseres ved vedtak av økonomiplanen og årsbudsjettet.

Budsjettvedtak

Rendalen kommune, kommunestyret, vedtar følgende:

1. Økonomiplan 2023-2026
 1. Forslaget til økonomiplan for 2023-2026 jf. vedlegg 1 godkjennes
2. Årsbudsjett 2023
 1. Forslaget til årsbudsjett for 2023 jf. vedlegg 1 godkjennes
 2. Forslag til budsjett for kontrollutvalget vedtas til kr. 693 000 jf. vedlegg 2
 3. Forslag til gebyr- og betalingssatser vedtas jf. vedlegg 3
 1. Gebyrene for selvkostområdene vedtas jf. vedlegg 3. Ved eventuelt overskudd eller underskudd skal dette fondsføres og utlignes mot kommende års gebyrinntekter
 2. Kommunale eiendomsgebyr betales kvartalsvis i fire like terminer. Unntak er eiere av eiendom med et samlet årsbeløp i eiendomsgebyr og eiendomsskatt mindre enn kr. 2000 som betaler årstermin med forfall i februar. Det kan velges å motta faktura pr måned (12 terminer år kalenderår) dersom det benyttes digital faktura kombinert med avtalegiro.
 4. Opptak av lån:
 1. Låneopptak for investeringer 2023 settes til kr. 42 492 000 og nedbetales over 30 år.
 2. Låneopptak for START-lån (videreformidling) fra Den Norske Stats Husbank for 2023 settes til kr. 6 000 000.
3. Skattevedtak
 1. Skattøre for 2023 fastsettes til høyeste lovlige sats i henhold til Stortingets vedtak
 2. Eiendomsskatt
 1. I medhold av eiendomsskatteloven (esktl.) §§ 2 og 3 a) skrives det i 2023 ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen.
 2. Det skrives ut skatt på det særskilteskattegrunnlaget fra tidligere «verk og bruk», redusert med fem syvendedeler i 2023 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd)
 3. Bruk av skattesatser:
 1. Generell skattesats settes til 7 promille (esktl. § 11)
 2. For bolig og fritidseiendommer settes satsen til 2 promille (esktl. § 13 andre ledd).
 3. Skattesatsen på det særskilte grunnlaget settes til 7 promille. (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4 første ledd).
 4. Følgende fritak gis i medhold av esktl. § 7
 1. § 7 a): Grendehus og eiendommer til kulturvirksomhet, idrettsanlegg og -haller, private vannverk, verna bedrifter. Eiendom tilhørende andre stiftelser/organisasjoner vil bli vurdert fritatt av kommunestyret på grunnlag av søknad
 2. § 7 b): Fredede bygg.
 5. Eiendomsskatten betales over fire terminer (esktl. § 25), og følger samme definering som beskrevet i punkt 2 c ii
 6. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen skattevedtekter, vedtatt for perioden 2019-2032
 - 7.

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-100 889	-100 113	-100 017	-97 556
Inntekts- og formuesskatt	-46 916	-47 681	-48 162	-48 159
Eiendomsskatt	-15 364	-15 364	-15 364	-15 364
Andre generelle driftsinntekter	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Sum generelle driftsinntekter	-164 969	-164 958	-165 343	-162 879
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	151 933	149 953	149 402	149 402
Avskrivninger	7 900	7 900	7 900	7 900
Sum netto driftsutgifter	159 833	157 853	157 302	157 302
Brutto driftsresultat	-5 136	-7 105	-8 041	-5 577
Renteinntekter	-3 000	-3 500	-3 500	-3 500
Utbytter	-30	-30	-30	-30
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	3 900	4 400	4 400	4 200
Avdrag på lån	10 550	11 900	12 100	11 900
Netto finansutgifter	11 420	12 770	12 970	12 570
Motpost avskrivninger	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900
Netto driftsresultat	-1 616	-2 235	-2 971	-907
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering	15 650	15 675	700	725
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	965	1 559	2 271	182
Bruk av disposisjonsfond	-15 000	-15 000	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	1 615	2 234	2 971	907
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Sentraladministrasjon	33 595	33 628	33 675	33 675
Helse og omsorg	59 095	59 095	59 095	59 095
Oppvekst	35 229	32 338	31 925	31 925
Plan, Næring og Drift	20 316	19 188	18 995	18 995
Kultur	3 680	3 650	3 607	3 607

Økonomiplan for 2023-2026

	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
NAV og sosiale tjenester	1 469	3 505	3 556	3 556
Fellesområder	6 450	6 450	6 450	6 450
Sum bevilgninger drift, netto	159 833	157 853	157 302	157 302
Herav:				
Avskrivninger	7 900	7 900	7 900	7 900
Netto renteutgifter og -inntekter	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	151 933	149 953	149 402	149 402

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	63 715	42 475	7 375	3 500
Tilskudd til andres investeringer	2 350	1 000	1 000	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	650	675	700	725
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	66 715	44 150	9 075	4 225
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 573	-7 725	-725	-100
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-42 492	-20 750	-7 650	-3 400
Sum investeringsinntekter	-51 065	-28 475	-8 375	-3 500
Videreutlån	6 000	6 000	6 000	6 000
Bruk av lån til videreutlån	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 000	1 000	1 000	1 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	-15 650	-15 675	-700	-725
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0

Økonomiplan for 2023-2026

	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-15 650	-15 675	-700	-725
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Helse og omsorg								
Helse og omsorg	0	1 250	1 250	0	250	0	0	250
Sum Helse og omsorg	0	1 250	1 250	0	250	0	0	250
Oppvekst								
Oppvekst	0	0	0	375	0	0	0	375
Sum Oppvekst	0	0	0	375	0	0	0	375
Plan, Næring og Drift								
Plan, Næring og Drift	0	26 088	24 438	63 340	42 225	7 375	3 500	116 440
Sum Plan, Næring og Drift	0	26 088	24 438	63 340	42 225	7 375	3 500	116 440
Kultur								
Kultur	0	200	200	0	0	0	0	0
Sum Kultur	0	200	200	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	0	27 538	25 888	63 715	42 475	7 375	3 500	117 065

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Kirkelig fellesråd	0	1 500	500	2 000	1 000	1 000	0	4 000

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
(oppgradering av kirkene)								
Renheim (tak)	0	350	0	350	0	0	0	350
Tilskudd til andres investeringer	0	1 850	500	2 350	1 000	1 000	0	4 350

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Egenkapitalinnskudd KLP	0	625	625	650	675	700	725	2 750
Kjøp av aksjer Rendalsfisk AS	0	0	8 000	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	625	8 625	650	675	700	725	2 750

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	0	30 013	35 013	66 715	44 150	9 075	4 225	124 165

Kommuneplanens samfunnsdel

Rendalen kommune skal fortsatt være en kommune med gode kommunale tjenester og som kvalitetsmessig kommer vesentlig bedre ut enn landsgjennomsnitt i målinger. Men utover dette må vi skille oss positivt ut på flere områder fordi sentraliseringskreftene er så sterke.

Skal vi stoppe befolkningsnedgangen og om mulig snu den, må vi jobbe sammen for å motvirke de strukturelle forholdene som virker for en fortsatt nedgang. Vi må øke Rendalen sin attraktivitet både for de som har en relasjon til Rendalen, men også for de som ikke har det enda. Målet er at Rendalen blir et sted som har en bedre utvikling enn de strukturelle forutsetningene skulle tilsi. Det mest målbare på det er at vi lykkes med å bremse/stoppe befolkningsnedgangen.

Vi har valgt å bygge opp kommuneplanens samfunnsdel rundt attraktivitetsmodellen utviklet av Telemarksforskning. Modellen er utviklet for å synliggjøre drivkreftene bak vekst i befolkning og næringsliv. Den skiller på strukturelle forhold som har betydning for utviklingen som vi ikke kan påvirke lokalt, og de forhold som kommunen faktisk kan påvirke. Modellen kan brukes til å fastsette realistiske mål og tiltak innenfor de områdene kommunen kan påvirke gjennom egen innsats for vekst i befolkning og arbeidsliv.

Telemarksforskning definerer tre typer attraktivitet i sine analyser: attraktivitet for bosted, attraktivitet for bedrifter og attraktivitet for besøk. Attraktivitetsbegrepet er knyttet til utviklingen av stedlige kvaliteter eller aktiviteter – det vi har eller gjør sjøl. Både attraktivitet for bedrifter og besøkende har betydning for antall arbeidsplasser, mens attraktivitet for bosetting er knyttet til Vedtatt i sak 52/15 i kommunestyret 23.9.2015 14 flytting som ikke kan forklares med arbeidsplassvekst eller strukturelle forhold. Det vil si at noen flytter til et sted eller blir boende på grunn av stedlige kvaliteter, selv om kanskje arbeidsplassen ligger i nabokommunen.

Attraktivitetsmodellen kan framstilles slik:

Telemarksforskning har gjennomført en egen analyse av Rendalen kommune og oppsummerer slik i rapporten om Rendalen:

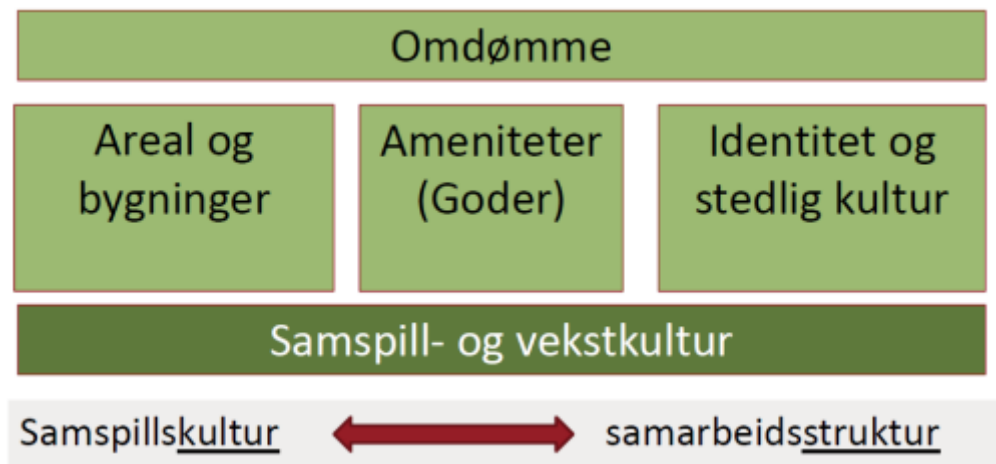
Rendalen har hatt en sterk nedgang i befolkning og arbeidsplasser de siste årene. Årsaken til nedgangen er at Rendalen har en lite gunstig sammensetning av næringslivet, med mange bedrifter i bransjer med nedgang. Rendalen er også en liten kommune som ligger isolert til i forhold til større arbeidsmarkeder som befolkningen kan pendle til. Årsaken til nedgangen i Rendalen er dermed strukturelle. Både befolkning og næringsliv har utviklet seg bedre enn de strukturelle forholdene tilsier.

Telemarksforskning er forsiktig med å gi råd om framtida, men har noen klare signaler om hva som må til:

Rendalen ligger an til å få befolkningsnedgang, og må derfor bli enda mer attraktiv for å unngå nedgang. Det betyr at vi må bli bedre på attraktivitet som innebærer «statistisk unormal» god vekst, vi må gjøre noe mer eller smartere enn det vi har gjort de siste årene og hva andre kommuner i Norge gjør.

Skal man jobbe konkret med attraktiviteter må de brytes ned til konkrete størrelser. Felles for alle er at vi må være bedre enn gjennomsnittet i landet for at de skal kunne bli en positiv faktor for tilflytting og/eller positivt fødselsoverskudd.

På tross av at Telemarksforskning har vært forsiktige med å konkludere på hva en kommune må gjøre fordi alle har ulike forutsetninger å bygge på, mener de at det er noen felles kjennetegn for kommuner som lykkes med å bli bedre enn gjennomsnittet for de ulike attraktivitetene for bedrifter, besøk og bosted. Dette framstiller de i følgende figur:

Alle tre attraktiviteter kan deles inn i forskjellige områder for konkrete tiltak. I handlingsplanen har vi mål for de tre attraktivitetene med tiltak på de ulike områdene som vist i figuren over. Hvis vi skal 2 TF-notat nr. 42/2014 « Regional analyse Rendalen 2013 - Næringsutvikling og attraktivitet» s.5 Vedtatt i sak 52/15 i kommunestyret 23.9.2015 16 sikre at det vi gjør lokalt kan bidra til økt attraktivitet, må vi ha med alle elementene, og jobbe bredt. Vi må derfor være bedre enn vi har vært og bedre enn gjennomsnittet for norske kommuner på tilrettelegging, tjenestetilbud, omdømme, heiakultur, samhandling osv. I involveringsprosessen kom det mange innspill på at et viktig område for Rendalen å satse på er nettopp lokal kultur. Mange etterlyste større rom for å unne hverandre suksess og akseptere nye tanker og ideer. Vi har et relativt godt tjenestetilbud og tilgjengelig areal, men må gjøre en innsats for å få på plass en bedre samspills- og samarbeidskultur. Videre kan variasjon i boligtilbudet være et område vi bør se på. Så må vi selvsagt også ivareta og videreutvikle det som i dag fungerer bra.

Vi må gjøre noe som er annerledes enn det vi allerede har gjort for at trenden skal snu, og sørge for at vi gjør det bedre enn prognosene fra SSB. Det kommer ikke av seg sjøl, det krever hardt arbeid fra alle som er en del av Rendalssamfunnet.

Hvordan kan rendalssamfunnet bidra til å nå målene?

Næringsliv, utbyggere og kommunen spiller en stor rolle i utviklingen av nye arbeidsplasser. Men boliger og arbeidsplasser er i seg selv ikke nok for å få folk til å flytte. Valg av bosted påvirkes også av stedsqualiteter som et raust og inkluderende samfunn, attraktive sentrum, gode fritidstilbud, levende kulturliv og gode kommunale tilbud innen skole og barnehage. Skal vi nå målene i kommuneplanen må utviklingsarbeidet framover skje i et nært samarbeid med næringsliv, frivillig sektor og ansatte i kommunen. En viktig nøkkel her er å tilrettelegge for at de med nedsatt funksjonsevne eller andre med særskilte behov skal få muligheten til å bidra. Dette sammen med å tilrettelegge for at de eldre kan få brukt sine evner og kompetanse vil kunne utløse viktige ressurser.

Satsingsområder

For at planen skal være dynamisk og allikevel ivareta de lange linjene, har vi valgt å fokusere på de tre attraktivitetene som beskrevet i kapittel 5. Det gjør at man ved rullering av samfunnsplanen og arealplanen kan sette nye mål innenfor hver attraktivitet. Dette gjør også at man kan ha en mer helhetlig tilnærming og forståelse i utformingen av de korte handlingsplanene som for eksempel økonomiplanen, næringsplan og årlige budsjetter.

Skal vi lykkes med å bremse/stoppe befolkningsnedgangen må vi lykkes med å gjøre det bedre enn det de strukturelle betingelsene tilsier, kun da vil vi øke attraktiviteten. De strukturelle betingelsene tilsier at folketallet vil fortsette å gå nedover. Skal vi klare å stoppe dette må mange nok dra i samme retning. En sterk og positiv identitet med samhold og samarbeid har en dobbel effekt, den er et gode i seg selv, men også nødvendig om vi skal klare å gjøre Rendalen mer attraktiv å besøke eller etablere seg i for personer og bedrifter. Derfor vil arbeidet med å utvikle vår egen kultur i en mer positiv retning være overordnet og nødvendig for å lykkes med å utvikle attraktivitetene.

Visjon

Med røtter fra fortiden og vilje til vekst for framtiden

Verdier

Raushet, åpenhet og engasjement

Bostedsattraktivitet

Beskrivelse av satsingsområdet

BOSTEDSATTRAKTIVITET handler om lokal identitet, ledige tomter og hus til salg, tilgjengelighet, kommunale tjenester, naturherligheter, toleranse, samarbeidsånd, utviklingskultur, servicetilbud, sport- og fritidstilbud og omdømme, dvs. et steds evne til å tiltrekke seg folk som vil bo i kommunen fordi det er godt å bo der og er bedre enn andre aktuelle steder

Overordnet mål:

- Rendalen kommune skal være en attraktiv kommune å bosette seg i for barnefamilier
- Rendalssamfunnet skal oppleves som raust og inkluderende for alle sine innbyggere og besøkende
- Rendalen skal ha et helhetlig læringsløp med høy kvalitet fra barnehage til videregående skole, særdeles viktig å utvikle kvaliteten i grunnskolen
- Rendalen skal øke utbyggingstakten for nye boliger
- Rendalen skal dyrke fram gode og varierte møteplasser for sine innbyggere
- Rendalen skal ha en god tilrettelegging for friluft- og fritidsaktiviteter som bidrar til en bedret folkehelse for alle aldersgrupper
- Rendalen skal gi de unge et variert fritidstilbud og bidra til at de kan involveres i beslutninger

Bedriftsattraktivitet

Beskrivelse av satsingsområdet

BEDRIFTSATTRAKTIVITET handler om gründerkultur, tilgang til kompetanse, bra servicetilbud fra kommunen, næringsareal, ledige lokaler, nettverk mellom bedrifter, innovasjonsklima og omdømme. Det vil si et steds evne til å trekke til seg virksomhet i basis- og regionale næringer, og som ikke skyldes næringsstrukturen.

Overordnet mål:

- Rendalen skal være et attraktivt sted for næringsetablering gjennom kombinasjon av gode statlige ordninger, tilrettelagte arealer for næringsliv, rask og effektiv saksbehandling i kommunen og gode forbindelser til regionalt og statlig virkemiddelapparat
- Dyrke vertskapsrollen
- Langsiktig sating på å utvikle landbruket med fokus på volumøkning fra grovforbasert produksjon og utmarksbeite
- Satse på utvikling av lokal matproduksjon
- Jobbe aktivt for å øke salg av hyttetomter gjennom markedsføringstiltak sammen med utbyggere
- Kommunen skal i egen organisasjon utvikle en kultur for et offensivt samspill sammen med næringslivet
- Jobbe sammen med næringslivet for å trekke nye bedrifter til Rendalen gjennom omdømmebygging og nettverksbygging
- Jobbe for å tiltrekke oss datasenter. Vi har et konkurransefortrinn med mye ren kraft samt regulert areal
- Gode nettforbindelser via fiber

Besøksattraktivitet

Beskrivelse av satsingsområdet

BESØKSATTRAKTIVITET handler om gjestfrihet, serviceholdning, areal til hytter, overnattingstilbud, tilgang til nødvendige tjenester man trenger som gjest, tilrettelagte turløyper, tilgang til fritidsmuligheter og omdømme, dvs. et steds evne til å trekke til seg besøk som fører til vekst i besøksnæringene. Dette er næringer der kunden må være tilstede, som handel og service.

Overordnet mål:

- Dyrke vertskapsrollen
- Ha en helhetlig destinasjonsprofil, enten en egen eller gjennom et etablert selskap
- Tilgjengeliggjøre våre naturherligheter for besøkende på en bærekraftig måte, særlig med fokus på de gode fiske- og turmulighetene
- Tilgjengeliggjøre kulturhistorien vår for besøkende og innbyggere
- Bidra til at hyttebeboere og lokalt næringsliv finner felles arenaer
- Bidra til tilgang til hytter/hyttetomter med fasiliteter som dagens hyttefolk etterspør

Gebyrliste

Gebyrsetter utleie av lokaler

Kommunehuset

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Kommunehuset - biblioteket		718	739	21	3%	—	
Kommunehuset - kjøkken		820	845	25	3%	—	
Kommunehuset - Mistra kantine - uten bruk av kjøkken		718	739	21	3%	—	
Kommunehuset - møterom (med prosjektor)		615	633	18	3%	—	
Kommunestyresalen Sølén - med bruk av kjøkken (prosjektor inkl.)		1 333	1 372	39	3%	—	
Kommunestyresalen Sølén – selskap m. dans (kjøkken og prosjektor inkl.)		1 948	2 006	58	3%	—	
Kommunestyresalen Sølén - uten bruk av kjøkken (prosjektor inkl.)		923	950	27	3%	—	

Skolene

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Skolene - garderobe/dusj		513	528	15	3%	—	
Skolene - klasserom		615	633	18	3%	—	
Skolene - skolekjøkken		718	739	21	3%	—	

Svømmehall

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Svømmehall Berger, pris pr time - krav om livredningskurs		410	600	190	46%	↗	
Svømmehall Fagertun, pris pr time - krav om livredningskurs		410	600	190	46%	↗	

Åkrestua

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Åkrestua - galleriet med bord og stoler		615	633	18	3%	—	
Åkrestua - 1/1 hall, pris pr time		308	317	9	3%	—	
Åkrestua - 1/2 hall, pris pr time		205	211	6	3%	—	
Åkrestua arrangement		2 050	2 112	62	3%	—	

Sykehjemmet

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Sykehjemmet - kapellet		718	739	21	3%		
Sykehjemmet - stua		615	633	18	3%		

Rendalstunet

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Rendalstunet - leie av lokaler m/kjøkken (møte)		2 000	2 000	0	0%		
Rendalstunet - leie av lokaler til større arrangement m/kjøkken		2 700	2 700	0	0%		
Rendalstunet - leie av lokaler u/kjøkken (møte)		1 500	1 500	0	0%		

Gebysatser kopiering/skanning/utskrift

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
a: Kommunale leietakere A4 - 1-sidig	Stk	2,82	2,90	0,08	2,84%		
b: A4 1 sidig Ideelle lag og foreninger	Stk	2,82	2,90	0,08	2,84%		
c: A4 1 sidig	Stk	4,10	4,22	0,12	2,93%		
d: A4 2 sidig	Stk	4,61	4,75	0,14	3,04%		
e: A3 1 sidig	Stk	5,13	5,28	0,15	2,92%		
f: A3 2 sidig	Stk	7,69	7,92	0,23	2,99%		
g: A4 1 sidig farge	Stk	8,33	8,58	0,25	3,00%		
h: A4 2 sidig farge	Stk	10,89	11,22	0,33	3,03%		
i: A3 1 sidig farge	Stk	14,09	14,52	0,43	3,05%		
j: A3 2 sidig farge	Stk	19,22	19,80	0,58	3,02%		
k: Tillegg farget ark	Stk	1,92	1,98	0,06	3,13%		
l: Ved bruk av transparent i tillegg for A4	Stk	12,81	13,20	0,39	3,04%		
n: Tillegg for manuell kopiering bøker etc	Stk	179,38	184,76	5,38	3,00%		
o: Transparenter med kopi	Stk	24,34	25,07	0,73	3,00%		
p: Transparenter uten kopi	Stk	14,09	14,52	0,43	3,05%		
q: Kommuneplanens arealdel - hefte	Stk	281,88	290,33	8,45	3,00%		
r: A0 (streker, ikke fylte flater)	Stk	147,34	151,76	4,42	3,00%		
s: A0 farge (flater)	Stk	198,59	204,55	5,96	3,00%		
t A1 (streker, ikke fylte flater)	Stk	115,31	118,77	3,46	3,00%		

Økonomiplan for 2023-2026

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
u: A1 farge (flater)	Stk	166,56	171,56	5,00	3,00%		
v: A2 (streker, ikke fylte flater)	Stk	89,69	92,38	2,69	3,00%		
w: A2 farge (flater)	Stk	140,94	145,17	4,23	3,00%		
z: A4 Standard kaldlaminering	Stk	30,75	31,67	0,92	2,99%		
æ: A3 Standard kaldlaminering	Stk	61,50	63,35	1,85	3,01%		

Ved spesielle papirkvaliteter betales det ekstra for merkostnaden.

Forarbeid, kartkonstruksjon etc faktureres etter medgått tid.

Storformatskanning (A2-A0) faktureres etter medgått tid.

Gebyrstater museumsbesøk

Enkeltbesøk

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
2. egt Rendalstunet	Stk	30	40	10	33%		
Barn under 15 år (i følge med foresatte som har betalt billett)	Stk	0	0	0	0%		
Grupper barn (dette gjelder f.eks. skoleklasser som krever guiding)	Stk	50	55	5	10%		
Grupper voksne (over 10 personer)	Stk	90	95	5	6%		
Voksne	Stk	110	120	10	9%		

Grupper

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Omvisning i Bull-museet, barn	Stk	50	55	5	10%		
Omvisning i Bull-museet, voksne	Stk	90	95	5	6%		

Gebyrstater helse- og omsorgstjenester

Middag til hjemmeboende

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Middag inkludert dessert	Stk	105	108	3	3%		
Transport ved hjembringning av mat pr middagsporsjon	Stk	5	5	0	0%		

Aktivitetssenteret

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Drosje pr besøk	Stk	226	233	7	3%	→	
Servering og drosje pr besøk	Stk	292	301	9	3%	→	
Servering pr besøk	Stk	66	68	2	3%	→	

Andre gebyrer

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Enkelt dag- eller nattopphold, i tråd med maksimal sats, gitt av departementet	Døgn	95	100	5	5%	↗	Kan bli endret når Stortingets vedtas mottas i desember
Korttidsopphold, i tråd med maksimal sats, gitt av departementet	Døgn	170	180	10	6%	↗	Kan bli endret når Stortingets vedtas mottas i desember
Trygghetsalarm	Måned	392	404	12	3%	→	
Vask av tøy ved Vaskeriet	Kg	42	43	1	2%	→	

Hjemmehjelp/praktisk bistand

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Inntektsgrad 0-2 G, i tråd med maksimal sats, gitt av departementet	Måned	215	215	0	0%	↘	Kan bli endret når Stortingets vedtas mottas i desember
Inntektsgrad 2-3 G	Måned	0	1 400	1 400	0%	↘	
Inntektsgrad 3-4 G	Måned	0	1 750	1 750	0%	↘	
Inntektsgrad 4-5 G	Måned	0	2 500	2 500	0%	↘	
Inntektsgrad over 5G	Måned	0	3 250	3 250	0%	↘	
Praktisk bistand	Time	589	589	0	0%	↘	

Gebysatser barnehage

Barnehageplass pr mnd

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
100% plass, 11 måneder pr år	Måned	3 050	3 000	-50	-2%	↘	Kan bli endret når Stortingets vedtas mottas i desember
80% plass (4 dager i uken), 11 måneder pr år	Måned	2 735	2 700	-35	-1%	↘	
Søskenmoderasjon barn nr. 2 i barnehage	Prosent	30	30	0	0%	↘	
Søskenmoderasjon ved barn nr. 3 eller flere	Prosent	50	50	0	0%	↘	

Matpenger ansatte

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
100 % stilling (reduseres ift stillingsstørrelse)	Måned	360	370	10	3%		
Dagspris for vikarer	Døgn	30	30	0	0%		

Barnehageplass betales for 11 måneder i løpet av ett kalender år med juli som betalingsfri måned.

Sats for 80% plass justeres tilsvarende eventuell justering av sats 100% når denne endres av Stortinget.

Gebysatser SFO

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Deltid (0-9,5 timer pr uke)	Måned	1 000	1 100	100	10%		Ny prismodell innføres fra og med 01.01.2023
Deltid (10-20 timer pr uke)	Måned	2 000	2 100	100	5%		Ny prismodell innføres fra og med 01.01.2023
Full plass (over 20 timer pr uke)	Måned	2 800	2 900	100	4%		Ny prismodell innføres fra og med 01.01.2023
Kjøp av ekstradag (for de som har SFO-plass)	Måned	300	300	0	0%		Ny prismodell innføres fra og med 01.01.2023
Kjøp av ekstradag (for de som ikke har SFO-plass)	Måned	400	400	0	0%		Ny prismodell innføres fra og med 01.01.2023

Gebysatser Kulturskole

Elevavgifter pr semester (vår og høst)

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dagsats	Dag	250	260	10	4%		
Høy sats	Semester	1 400	1 460	60	4%		
Lav sats	Semester	750	785	35	5%		
Middels sats	Semester	1 000	1 045	45	5%		

Moderasjoner og instrumentleie

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Instrumentleie pr halvår pr instrument	Semester	300	315	15	5%		
Moderasjon ved deltakelse innen flere enn ett fag	Semester	280	295	15	5%		Pr fag fra og med fag nr 2 som man deltar på. Moderasjonene gjelder ikke dagsats.

Definisjonen av høy, middels eller lav sats bestemmes av flere faktorer: antall deltagere, varighet/hyppighet, forbruksmateriell m.m.

Eleven kan pålegges å kjøpe inntil en lærebok eller tilsvarende pr skoleår.

Moderasjon gjelder fra og med fag nr 2 som man deltar på, og gjelder ikke dagsats.

Gebysatser utslippsgebyr

Behandling av søknad om utslippstillatelse

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
For enkeltanlegg med 1 boenhet tilknyttet	kr	3 711	3 823	112	3%	—	
For enkeltanlegg med 2 boenheter tilknyttet	kr	4 726	4 868	142	3%	—	
For enkeltanlegg med 3 boenheter tilknyttet	kr	5 185	5 341	156	3%	—	
For enkeltanlegg med mer enn 3 boenheter tilknyttet, og større fellesanlegg	kr	6 568	6 765	197	3%	—	

Gebysatser renovasjon

Renovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Renovasjon bolig, maxi abonnement		4 855	6 059	1 204	25%	↗	
Renovasjon bolig, mini abonnement		3 486	4 351	865	25%	↗	
Renovasjon bolig, standard abonnement		4 493	5 607	1 114	25%	↗	
Renovasjon fritidhus		1 233	1 538	305	25%	↗	

Gebysatser septik

Tømming hvert år

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Tankvolum 2 m3	kr	1 611	1 656	45	3%	—	
Tankvolum 4 m3	kr	2 195	2 256	61	3%	—	
Tankvolum 5 m3	kr	3 078	3 164	86	3%	—	
Tankvolum 6 m3	kr	3 959	4 070	111	3%	—	
Tankvolum 7 m3	kr	4 874	5 010	136	3%	—	
Tankvolum 8 m3	kr	5 755	5 916	161	3%	—	
Tankvolum 9 m3	kr	6 631	6 817	186	3%	—	
Tankvolum større enn 9 m3, pr ytterligere m3	kr/m3	890	915	25	3%	—	

Tømming annenhvert år

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Tankvolum 4 m3	kr	1 098	1 128	30	3%	—	
Tankvolum 5 m3	kr	1 539	1 582	43	3%	—	
Tankvolum 6 m3	kr	1 980	2 035	55	3%	—	
Tankvolum 7 m3	kr	2 438	2 506	68	3%	—	
Tankvolum 8 m3	kr	2 878	2 958	80	3%	—	
Tankvolum 9 m3	kr	3 316	3 409	93	3%	—	
Tankvolum større enn 9 m3, pr ytterligere m3	kr/m3	890	915	25	3%	—	

Tømming hvert fjerde år

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Tankvolum 2 m3	kr	403	414	11	3%	—	
Tankvolum 4 m3	kr	549	564	15	3%	—	
Tankvolum større enn 4 m3	kr	770	792	22	3%	—	

Alle satser er inkludert mva om ikke annet er oppgitt.

Gebyrsatser vann

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Abonnementsavgift vann (grunnavgift)	kr	4 270	5 735	1 465	34%	↗	
Forbruksavgift vann - målt forbruk/vannmåler	kr/m3	38	48	10	26%	↗	
Forbruksavgift vann - stipulert forbruk, 0-80m2 BRA	kr	3 808	4 954	1 146	30%	↗	
Forbruksavgift vann - stipulert forbruk, 121-200m2 BRA	kr	9 519	12 384	2 865	30%	↗	
Forbruksavgift vann - stipulert forbruk, 201-300m2 BRA	kr	13 326	17 337	4 011	30%	↗	
Forbruksavgift vann - stipulert forbruk, 301-400m2 BRA	kr	17 134	22 291	5 157	30%	↗	
Forbruksavgift vann - stipulert forbruk, 81-120m2 BRA	kr	5 713	7 432	1 719	30%	↗	

Tilkoblingsavgifter for alle typer bebyggelse

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Vann, engangsavgift pr. tilkobling	kr	19 795	25 753	5 958	30%	↗	

Alle satser er inkludert mva om ikke annet er oppgitt.

Gebyrsetter avløp

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Abonnementsavgift avløp (grunnavgift)	kr	4 250	4 786	536	13%	↗	
Forbruksavgift avløp - målt forbruk/vannmåler	kr/m3	24	28	4	17%	↗	
Forbruksavgift avløp - stipulert forbruk, 0-80m2 BRA	kr	2 458	2 819	361	15%	↗	
Forbruksavgift avløp - stipulert forbruk, 121-200m2 BRA	kr	6 143	7 045	902	15%	↗	
Forbruksavgift avløp - stipulert forbruk, 201-300m2 BRA	kr	8 601	9 866	1 265	15%	↗	
Forbruksavgift avløp - stipulert forbruk, 301-400m2 BRA	kr	11 059	12 684	1 625	15%	↗	
Forbruksavgift avløp - stipulert forbruk, 81-120m2 BRA	kr	3 686	4 228	542	15%	↗	

Tilkoblingsavgifter for alle typer bebyggelse

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avløp, engangsavgift pr. tilkobling	kr	19 795	22 705	2 910	15%	↗	

Alle satser er inkludert mva om ikke annet er oppgitt.

Gebyrsetter utleie av tjenester PND og annet personale

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Timesats prosjektledelse eksterne oppdrag	Pr time	1 187,50	1 225,00	37,50	3,16%	↗	
Timesats prosjektmedarbeider eksterne oppdrag	Pr time	1 082,50	1 112,50	30,00	2,77%	→	
Timesats teknisk driftspersonale eksterne oppdrag	Pr time	812,50	837,50	25,00	3,08%	→	

For større oppdrag kan det etter avtale defineres andre priser.

Gebyrer plan, byggesak og oppmåling

Var enr.	Regulativ	Beregningsenhet	Gebyro mråde	Beregnet gebyr 2023

	Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser			
§ 1.3	Gebyrer etter medgått tid			
103 000 1	Private planforslag og kommunens arbeid med utbyggingsavtaler	Etter medgått tid	Private planfor slag	kr 1 470
103 000 2	Bygge- og delesak	Etter medgått tid	Bygge- og delesak	kr 1 410
103 000 3	Eierseksjonering	Etter medgått tid	Bygge- og delesak	kr 1 410
103 000 4	Oppmålingsforretn ing	Etter medgått tid	Oppmål ing	kr 1 650
	Kapittel 2. Private planforslag			
§ 2.1. 1	Gebyr for planinitiativ			
201 010 1	Gjennomgang av planinitiativ	Per planinitiativ	Private planfor slag	kr 4 410
201 010 2	Planinitiativ som sendes inn flere ganger	Per påfølgende planinitiativ	Private planfor slag	kr 2 940
§ 2.1. 2	Enkeltgebyrer for møter			
201 020 1	Oppstartsmøte	Per planforslag	Private planfor slag	kr 13 230

201 020 2	Avklaringsmøte med forslagsstiller/plan konsulent utover oppstartsmøte	Per møte	Private planfor slag	kr 5 880
201 020 3	Avklaringsmøte via telefon	Etter medgått tid	Private planfor slag	kr 735
§ 2.1.3	Forhold til overordnede planer i kommunen			
201 030 1	Planinitiativ i strid med kommuneplan	Per planinitiativ	Private planfor slag	kr 4 410
§ 2.1.4	Råd i planleggingen – prinsippavklaringer			
201 040 1	Sak til hovedutvalget/for mannskapet om å gi råd i en detaljreguleringssak (prinsipp saker) etter pbl § 12-8 første ledd	Per planinitiativ	Private planfor slag	kr 7 350
§ 2.1.5	Stans av planinitiativ			
203 010 3	Hvis forslagstiller krever at beslutningen om stans av planinitiativ skal legges frem for kommunestyret for behandling etter pbl § 12-8 andre ledd	Per planinitiativ	Private planfor slag	kr 7 350
§ 2.2	Mangelfulle plandokumenter			

202 000 1	Tillegg for planforslag som ikke er levert etter gjeldende standard for kart og geografisk informasjon	Etter medgått tid	Private planfor slag	kr 735
202 000 2	Tillegg for mangelfulle plandokumenter til førstegangsbehand ling	Etter medgått tid	Private planfor slag	kr 735
§ 2.3	Gebyr for behandling av privat planforslag			
§ 2.3. 1	Grunngebyr for planforslag			
203 010 1	Privat planforslag	Per planforslag	Private planfor slag	kr 58 800
§ 2.3. 2	Møter underveis i planprosessen			
	Arbeidsmøte med forslagsstiller/plan konsulent	Per møte	Private planfor slag	kr 10 290
§ 2.3. 3	Planer med planprogram og/eller konsekvensutredn ing			
203 030 1	For planer som krever planprogram	Per planprogram	Private planfor slag	kr 17 640
203 030 2	For planer som krever konsekvensutredning inntil 2 tema	Per planforslag	Private planfor slag	kr 14 700
203 030 3	Konsekvensutredning utover 2 tema	Per tema	Private planfor slag	kr 2 940

§ 2.3.4	Arealformål og hensynssoner i planforslaget			
203 040 1	Over 4 arealformål	Per planforslag	Private planfor slag	kr 2 940
203 040 2	Over 1 hensynssoner	Per hensynssoner over 1	Private planfor slag	kr 7 350
§ 2.3.5	Antall felt i planforslaget			
203 050 1	Fra og med 2 til og med 5 felt	Per planforslag	Private planfor slag	kr 4 410
203 050 2	Over 5 felt	Per planforslag	Private planfor slag	kr 7 350
§ 2.3.6	Tilleggsgebyr for vertikalnivåer			
203 060 1	Tilleggsgebyr for flere vertikalnivåer	Per vertikalnivå utover ett	Private planfor slag	kr 22 050
§ 2.3.7	Forhold til overordnede planer i kommunen			
206 000 1	Planforslag i strid med kommuneplan	Per planforslag	Private planfor slag	kr 4 410
§ 2.4	Utfylling og endring av plan			
	Endringer som behandles som ny plan i samsvar med pbl § 12-14 første ledd	Per planforslag	Private planfor slag	Fullt gebyr som for ny plan

204 000 1	Endringer i reguleringsplan, oppheving av eller utfyllinger innenfor hovedtrekkene i reguleringsplanen, jf. pbl § 12-14 andre ledd – som krever politisk behandling	Per søknad	Private planfor slag	kr 44 100
204 000 2	Endringer i reguleringsplan, oppheving av eller utfyllinger innenfor hovedtrekkene i reguleringsplanen, jf. pbl § 12-14 andre ledd – som krever administrativ behandling (forenklet prosess)	Per søknad	Private planfor slag	kr 36 750
§ 2.5	Gebyr ved avslutning av planprosess			
	Hvis saken trekkes før oppstartsvarsel eller planmyndigheten beslutter at initiativet skal stoppes	Per planinitiativ	Private planfor slag	Gebyr etter § 2.1.1
	Etter oppstartsmøtet, men før innsendelse av forslag	Per planoppstart	Private planfor slag	Gebyr etter § 2.1
	Avslutning av sak etter at planforslaget er mottatt av kommunen	Per planforslag	Private planfor slag	Gebyrer etter §§ 2.1 og 2.2 + 50 % av gebyrer etter § 2.3

	Gebyr ved avslag etter plan- og bygningsloven § 12-11	Per søknad	Private planfor slag	Fullt gebyr
	Kapittel 3. Bygge- og delesaker			
§ 3.2	Grunngebyr			
302 000 1	Grunngebyr for søknadspliktige tiltak sendt inn gjennom elektroniske søknadsportaler	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 705
302 000 2	Grunngebyr for søknadspliktige tiltak sendt inn på papir og e-post	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 1 410
§ 3.3	Registreringsgebyr			
	Søknadspliktige tiltak	Per bruksenhet	Bygge- og delesak	kr 1 410
	Meldepliktige tiltak som ikke er søknadspliktige	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 705
§ 3.4	Tilleggsgebyr ved mangelfull søknad			
	Mangelbrev	Per mangelbrev	Bygge- og delesak	kr 1 410
§ 3.5	Forhåndskonferanse og andre møter			
	Forhåndskonferanse	Per møte	Bygge- og delesak	kr 5 640

	Arbeidsmøter	Per møte	Bygge- og delesak	kr 7 050
§ 3.6	Saksbehandlingsge- byr for tiltak uten krav til ansvarlig foretak – pbl § 20- 4, jf. byggesaksforskrift en §§ 3-1 og 3-2.			
§ 3.6. 1	Fradeling			
303 000 1	Oppretting av ny grunneiendom, festgrunn eller arealoverføring	Per nye matrikkelenhet, Per arealoverføring mellom to eiendommer	Bygge- og delesak	kr 2 820
303 000 2	Oppretting av ny anleggseiendom	Per nye anleggseiendom	Bygge- og delesak	kr 3 525
303 000 3	Oppretting av nytt jordsameie	Per jordsameie	Bygge- og delesak	kr 3 525
303 000 4	Tilleggsgebyr for søknader uten reguleringsplan	Per nye matrikkelenhet, Per arealoverføring mellom to eiendommer	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Reduksjon ved flere matrikkelenheter i en søknad			
	Reduksjon ved flere matrikkelenheter i en søknad	Per nye matrikkelenhet Per arealoverføring mellom to eiendommer	Bygge- og delesak	80 % av gebyret

§ 3.6. 2	Tiltak uten krav til ansvarlig foretak			
	Mindre tiltak på bebygd eiendom som garasjer, uthus og tilbygg, jf. SAK § 3-1 a og b	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel eller omvendt innenfor en bruksenhet, jf. SAK § 3-1 c	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Skilt- og reklameinnretning er etter SAK § 3-1 d	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Alminnelige driftsbygninger i landbruket, jf. SAK § 3-2	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 4 230
	Midlertidige tiltak mv. jf. pbl § 20-4 c	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Andre mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan forestås av tiltakshaver jf. pbl 20-4 e	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 4 230
§ 3.7	Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak (med ansvarsrett) – pbl § 20-3			
§ 3.7. 1	Bolig, fritidsbolig og andre bygg, jf. § 20-1 a og b			
	Bolig, fritidsbolig og store boligbygg:			

Økonomiplan for 2023-2026

304 000 1	Bolig/fritidsbolig med inntil to boenheter Bygningstype 111-124, 161-163	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 5 640
304 000 2	Bygg med flere enn to boenheter Bygningstype 131-136	Per boenhet	Bygge- og delesak	kr 2 820
304 000 3	Store boligbygg med 5 – 10 boenheter Bygningstype 141-159	Per bygning	Bygge- og delesak	kr 28 200
304 000 4	Store boligbygg med 11 – 20 boenheter Bygningstype 141-159	Per bygning	Bygge- og delesak	kr 35 250
304 000 5	Store boligbygg med over 20 boenheter Bygningstype 141-159	Per bygning	Bygge- og delesak	kr 42 300
	Tilbygg, påbygg eller underbygg til boligbygg			
	Tilbygg, påbygg eller underbygg Bygningstype 111-183	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 5 640
	Garasje uthus, anneks, naust mv. til bolig			
	Garasje, uthus, anneks, naust mv. til bolig Bygningstype 181-183, 193, 199	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 5 640
	Andre bygninger enn bolig etter pbl § 20-3, jf. § 20-1, a og b			

Økonomiplan for 2023-2026

	Industri- /næringsbygg og landbruksbygg Bygningstype 211- 249	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 11 280
	Kontor- og forretningsbygg Bygningstype 311- 330	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 11 280
	Øvrige næringsbygg og offentlige bygg Bygningstype 411- 840	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 21 150
	Tilbygg og påbygg mv.	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 8 460
	Andre tiltak enn bygninger (konstruksjoner og anlegg)			
	Røranlegg, ledningsanlegg mv.	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 7 050
	Tilleggsgebyr ved kontroll av rettigheter	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Svømmebasseng, dam/brønn, gjødselkum og lignende	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Brygge, molo, kai ol.	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
§ 3.7. 2	Fasadeendring, jf. pbl § 20-1 c			
306 000 1	Fasadeendring på bygg, konstruksjon eller anlegg	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820

§ 3.7.3	Bruksendring eller vesentlig utvidelse eller vesentlig endring av tidligere drift av tiltak, jf. § 20-1 d.			
307 000 1	Bruksendring eller vesentlig utvidelse eller vesentlig endring av tidligere drift av tiltak av hel bygning	Per søknad	Bygge- og delesak	50 % av gebyr etter tabell i § 3.7.1
307 000 2	Bruksendring deler av bygning (mindre tiltak)	Per søknad	Bygge- og delesak	50 % av gebyr etter tabell i § 3.7.1
§ 3.7.4	Riving av tiltak, jf. § 20-1 e			
308 000 1	Riving mv. bygninger, konstruksjoner og anlegg	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 5 640
§ 3.7.5	Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner, jf. § 20-1 f			
	Tiltaksklasse 1			
309 000 1	Sanitærinstallasjoner, ventilasjons-/sprinkler-/antenne-/solcelleanlegg, heis og lignende	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
309 000 2	Skorstein, ildsted og andre enkle tiltak	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Tiltaksklasse 2 og 3			

	Sanitærinstallasjoner, ventilasjons-/sprinkler-/antenne-/solcelleanlegg, heis og lignende	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 5 640
	Skorstein, ildsted og andre enkle tiltak	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 5 640
§ 3.7.6	Oppdeling eller sammenføring av bruksenheter i bolig, jf. § 20-1 g			
310 000 1	Sammenføring av bruksenheter i bolig mv.	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
310 000 2	Oppdeling av bruksenheter i bolig mv.	Per ny boenhet	Bygge- og delesak	kr 2 820
§ 3.7.7	Oppføring av innhegning mot vei og skilt og reklame, jf. § 20-1 h og i			
	Innhegning mot veg (eksempelvis støyskjerm, gjerder, voller, murer m.m.)	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Skilt	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
§ 3.7.8	Plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg, jf. § 20-1 j			
311 000 1	Plassering av midlertidig bygninger, konstruksjoner og anlegg for varig	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 5 640

	opphold, som skal stå i inntil to år			
§ 3.7.9	Vesentlig terrenginngrep, jf. § 20-1 k.			
	Vesentlige terrenginngrep, tiltaksklasse 1	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 4 230
	Vesentlige terrenginngrep, tiltaksklasse 2 og 3	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 7 050
§ 3.7.10	Anlegg av vei, parkeringsplass og landingsplass, jf. § 20-1 l.			
	Anlegg av vei	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 4 230
	Parkeringsplass	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 4 230
	Landingsplass	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 7 050
	Torg og møteplasser	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Lekeplass	Per tiltak	Bygge- og delesak	kr 2 820
§ 3.8	Tilleggsgebyr for verneverdige bygninger, kulturminner og vernede områder			
	Hvis søknad omfatter verneverdig bygning	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 4 230

	Hvis søknad gjelder tiltak som berører kulturminner	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 4 230
	Hvis søknad gjelder tiltak i vernede områder	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 5 640
§ 3.9	Midlertidig brukstillatelse, igangsettingstillatelse og ferdigattest			
	Midlertidig brukstillatelse	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Igangsettingstillatelse	Per tillatelse	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Ferdigattest der det har gått mer enn fem år siden første tillatelse i byggesaken ble gitt	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 1 410
§ 3.10	Andre vurderinger			
	Tiltak på eksisterende byggverk (fravik fra TEK), pbl § 31-2, 4. ledd	Per fravik	Bygge- og delesak	kr 1 410
	Godkjenning av selvbyggeransvar, SAK § 6-7	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
	Godkjenning av foretak som ikke oppfyller kravene til praksis mv. i SAK, pbl § 23-7, jf. SAK § 11-4	Per foretak	Bygge- og delesak	kr 4 230
§ 3.11	Revidert søknad og tegninger			

	Søknadspliktig endring av tiltak	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 2 820
§ 3.12	Dispensasjon			
313 000 1	Dispensasjon som krever politisk behandling	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 23 970
313 000 2	Dispensasjon som avgjøres administrativt som krever ekstern uttalelse	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 16 920
313 000 3	Dispensasjon som avgjøres administrativt som ikke krever ekstern uttalelse	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 12 690
§ 3.13	Gebyr for avsluttet sak før vedtak, ved avvisning og ved avslag			
	Sak som trekkes før vurdering	Per sak	Bygge- og delesak	Grunngebyr
	Sak som trekkes av søker/tiltakshaver etter at kommunen har satt i gang saksbehandling, men før endelig vedtak	Per sak	Bygge- og delesak	Grunngebyr + 50 % av saksbehandlingsgebyr
	Sak som kommunen avslutter på grunn av manglende oppfølging fra ansvarlig søker eller tiltakshaver	Per sak	Bygge- og delesak	Grunngebyr + mangelbrev
	Sak som kommunen avslår	Per sak	Bygge- og delesak	Fullt gebyr

	Kapittel 5. Oppmålingsforretning			
§ 5.3	Avbrutt forretning			
504 000 1	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene.	Per sak	Oppmåling	kr 0
§ 5.4	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning jf. matrikkelforskriften § 25			
504 000 2	Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning	Per matrikkelenhet	Oppmåling	kr 6 600
§ 5.5	Oppmålingsforretninger jf. matrikkeloven § 6			
§ 5.5.1	Grunngebyr for oppmålingsforretning			
504 000 3	Opprettelse av ny matrikkelenhet	Per nye matrikkelenhet	Oppmåling	kr 13 200
504 000 4	Matrikulering av eksisterende umatrikulert	Per nye matrikkelenhet	Oppmåling	kr 13 200

	grunneiendom eller festegrunn			
504 000 5	Arealoverføring	Per arealoverføring mellom to eiendommer	Oppmåling	kr 13 200
504 000 6	Grensejustering	Per grensejustering mellom to eiendommer	Oppmåling	kr 9 900
504 000 7	Klarlegging av eksisterende grense, punktfeste og stedbunden rettighet	Per matrikkelenhet/r ettighet	Oppmåling	kr 8 250
504 000 8	Oppretting av uteareal på eierseksjon	Per eierseksjon	Oppmåling	kr 13 200
§ 5.5. 2	Tilleggsgebyr ved oppmåling i marka			
504 000 9	Oppmøtegebyr	Per oppmøte	Oppmåling	kr 6 600
504 001 0	For ytterligere grensepunkter over 4 punkter	Per grensepunkt	Oppmåling	kr 413
§ 5.5. 3	Tilleggsgebyr for klarlegging av eksisterende grenser som ikke er koordinatfestet ved tidligere oppmålingsforretning			
505 000 2	Gebyr for klarlegging av eksisterende grenser som ikke er koordinatfestet ved tidligere oppmålingsforretning	Per oppmålingsforretning	Oppmåling	kr 3 300

§ 5.5.4	Tilleggsgebyr for grunnbokgjennomgang			
505 000 4	Gebyr for grunnboksgjennomgang der grunnbokbladet for avgivende eiendom har over 10 tinglyste heftelser/servitutter	Per grunnbokblad	Oppmåling	kr 3 300
§ 5.5.5	Reduksjon ved flere matrikkelenheter/ eierseksjoner i samme forretning			
505 000 7	Reduksjon ved flere matrikkelenheter/ eierseksjoner i samme forretning	Per ytterligere matrikkelenhet Per ytterligere arealoverføring mellom to eiendommer Per ytterligere grensejustering mellom to eiendommer Per ytterligere eierseksjon	Oppmåling	80 %
§ 5.7	Gebyr for annet fakturerbart arbeid			
507 000 1	Arbeid med referanse til stedfestingsavtale om eksisterende grense eller stedbunden rettighet, jf. matrikkelforskriften § 44	Etter medgått tid	Oppmåling	kr 825
507 000 2	Utarbeidelse av dokumenter for tinglysing	Etter medgått tid	Oppmåling	kr 825

	Utarbeidelse av matrikkelbrev inntil 10 sider	Per brev	Oppmåling	kr 0
	Utarbeidelse av matrikkelbrev over 10 sider	Per brev	Oppmåling	kr 0
	Kapittel 4. Eierseksjonering			
§ 4.1	Grunngebyr			
401 000 1	Grunngebyr	Per søknad	Bygge- og delesak	kr 1 410
§ 4.2	Mangelfull søknad			
	Mangelbrev	Per mangelbrev	Bygge- og delesak	kr 1 410
§ 4.3	Oppretting av eierseksjoner og reseksjonering			
402 010 4	Oppretting av eierseksjoner og reseksjonering	Per seksjon	Bygge- og delesak	kr 3 525
§ 4.4	Sletting/oppheving av seksjonert sameie			
402 020 1	Saksbehandlingsgebyr for å slette seksjoner på en eiendom	Per seknød	Bygge- og delesak	kr 5 640
§ 4.5	Tilleggsgebyr			
402 030 1	Gebyr for befaring	Per befaring	Bygge- og delesak	kr 4 230
	Tilleggsgebyr for produksjon av ny plantegning	Per plantegning	Bygge- og delesak	kr 2 820

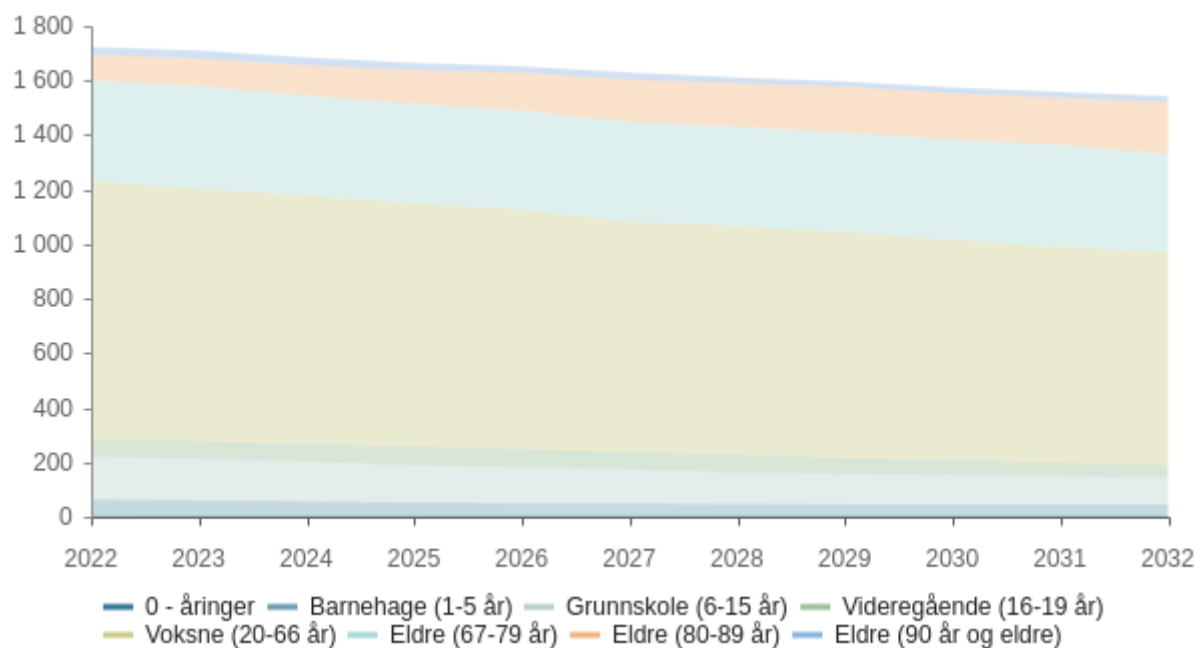
	Tilleggsgebyr ved seksjonering av anleggseiendom	Per sak	Bygge- og delesak	kr 4 230
§ 4.6	Gebyr for avsluttet sak før vedtak og ved avslag			
404 000 1	Sak som trekkes før vurdering	Per sak	Bygge- og delesak	Grunngebyr
404 000 1	Sak som trekkes etter at kommunen har satt i gang saksbehandling, men før endelig vedtak	Per sak	Bygge- og delesak	Grunngebyr + 50 % av saksbehandlingsgebyr
404 000 1	Sak som kommunen avslutter på grunn av manglende oppfølging fra søker	Per sak	Bygge- og delesak	Grunngebyr + gebyr for mangelbrev
404 000 1	Sak som kommunen avslår	Per sak	Bygge- og delesak	Fullt gebyr

Befolkningsutvikling

Demografi

Befolkningsprognose

Økonomiplan for 2023-2026

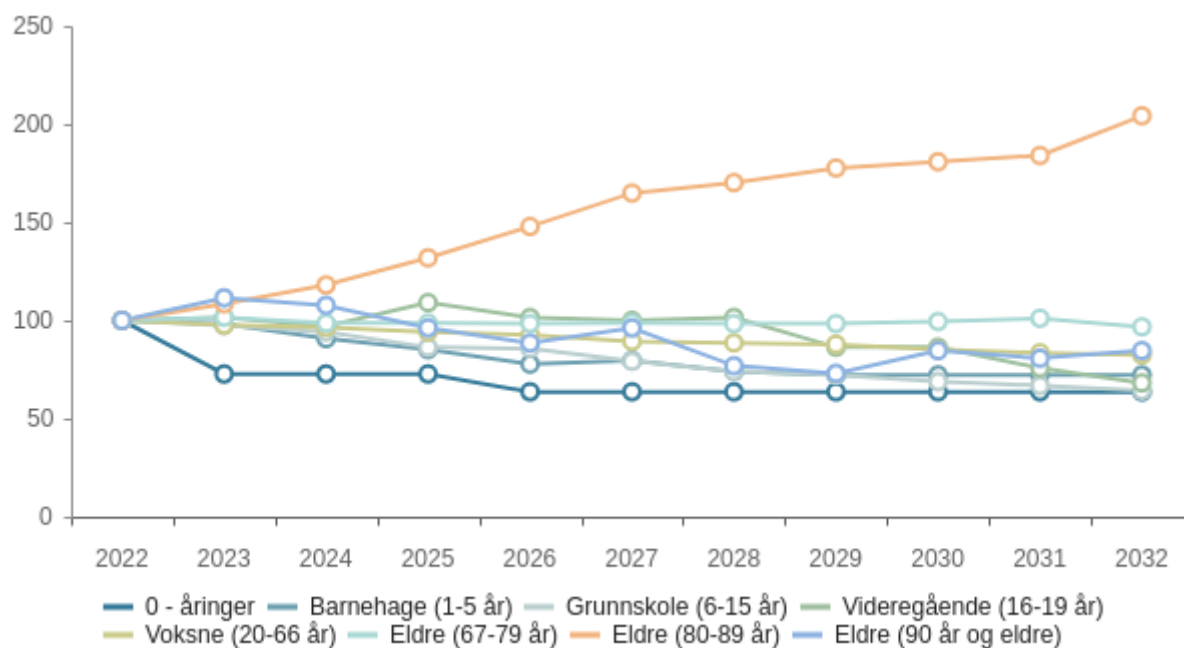
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0 - åringar	11	8	8	8	7	7	7	7	7	7	7
Barnehage (1-5 år)	54	53	49	46	42	43	40	39	39	39	39
Grunnskole (6-15 år)	154	150	145	133	132	122	114	111	106	103	99
Videregående (16-19 år)	66	67	64	72	67	66	67	57	57	50	45
Voksne (20-66 år)	947	925	914	891	878	846	839	832	806	791	781
Eldre (67-79 år)	370	376	365	365	364	365	364	364	368	374	358
Eldre (80-89 år)	94	102	111	124	139	155	160	167	170	173	192
Eldre (90 år og eldre)	26	29	28	25	23	25	20	19	22	21	22
Total	1 722	1 710	1 684	1 664	1 652	1 629	1 611	1 596	1 575	1 558	1 543

Prognose type : Egen prognose - Middels vekst

Prognose periode : 10

Prognose vekst

Økonomiplan for 2023-2026

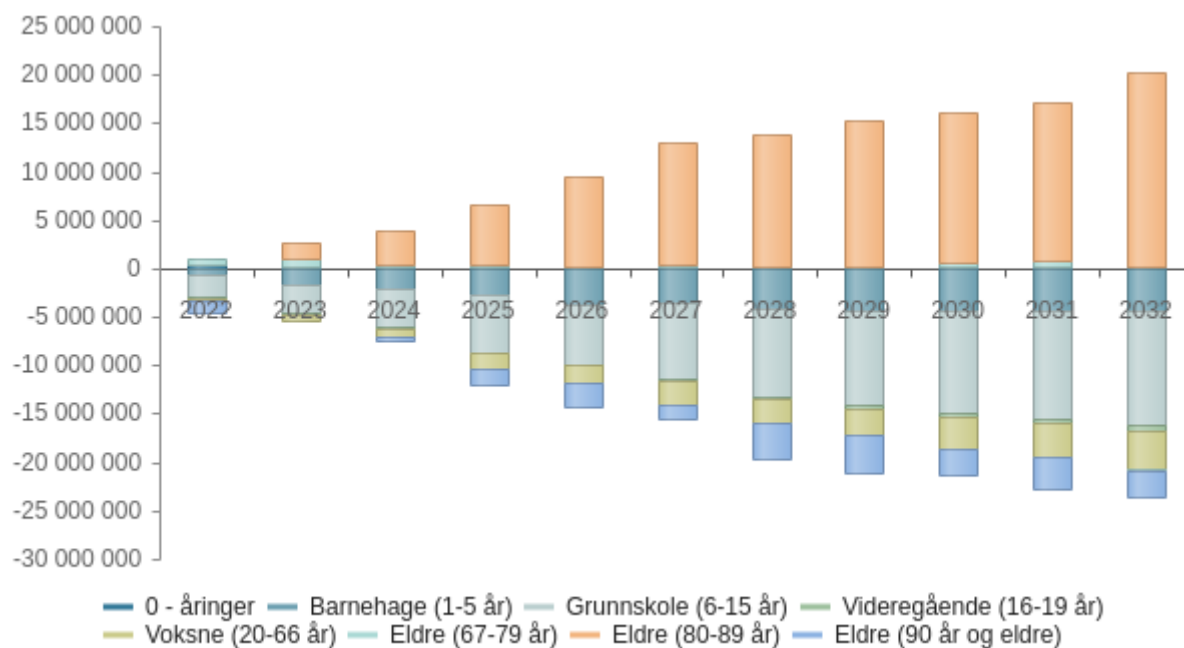
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0 - åringer	100,0 %	72,7 %	72,7 %	72,7 %	63,6 %	63,6 %	63,6 %	63,6 %	63,6 %	63,6 %	63,6 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	98,1 %	90,7 %	85,2 %	77,8 %	79,6 %	74,1 %	72,2 %	72,2 %	72,2 %	72,2 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	97,4 %	94,2 %	86,4 %	85,7 %	79,2 %	74,0 %	72,1 %	68,8 %	66,9 %	64,3 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	101,5 %	97,0 %	109,1 %	101,5 %	100,0 %	101,5 %	86,4 %	86,4 %	75,8 %	68,2 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	97,7 %	96,5 %	94,1 %	92,7 %	89,3 %	88,6 %	87,9 %	85,1 %	83,5 %	82,5 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	101,6 %	98,6 %	98,6 %	98,4 %	98,6 %	98,4 %	98,4 %	99,5 %	101,1 %	96,8 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	108,5 %	118,1 %	131,9 %	147,9 %	164,9 %	170,2 %	177,7 %	180,9 %	184,0 %	204,3 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	111,5 %	107,7 %	96,2 %	88,5 %	96,2 %	76,9 %	73,1 %	84,6 %	80,8 %	84,6 %
Total	100,0 %	99,3 %	97,8 %	96,6 %	95,9 %	94,6 %	93,6 %	92,7 %	91,5 %	90,5 %	89,6 %

Prognose type : Egen prognose - Middels vekst

Prognose periode : 10

Demografiutgifter

Økonomiplan for 2023-2026

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt
0 - åringar	432 460	-259 476	0	0	-86 492	0	0	0	0	0	0	86 492
Barnehage (1-5 år)	-583 553	-993 050	-497 061	-712 755	-950 340	237 585	-561 662	-237 585	0	0	0	-4 298 421
Grunnskole (6-15 år)	-	-687 016	-858 770	-2 061 048	-171 754	-1 717 540	-1 374 032	-515 262	-858 770	-515 262	-687 016	-
Videregående (16-19 år)	2 404 556	31 203	-79 033	191 320	-119 575	-22 093	34 847	-259 192	7 288	-163 761	-126 863	11 851 026
Voksne (20-66 år)	-102 948	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-608 807
Eldre (67-79 år)	-227 989	-488 486	-258 913	-510 777	-276 209	-715 822	-121 583	-88 687	-592 500	-308 609	-275 414	-3 864 989
Eldre (80-89 år)	559 323	372 882	-683 617	0	-62 147	62 147	-62 147	0	248 588	372 882	-994 352	-186 441
Eldre (90 år og eldre)	0	1 650 632	1 856 961	2 682 277	3 094 935	3 301 264	1 031 645	1 444 303	618 987	618 987	3 920 251	20 220 242
Total	-	1 225 737	-408 579	-1 225 737	-817 158	817 158	-2 042 895	-408 579	1 225 737	-408 579	408 579	-2 860 053
	1 225 737	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3 553 000	852 426	-929 012	-1 636 720	611 260	1 962 699	-3 095 827	-65 002	649 330	-404 342	2 245 185	-3 363 003

Investeringer i økonomiplanen

Investeringstabell for kommunen samlet

Rendalen kommune

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Sentraladministrasjon					
Kirkelig fellesråd (oppgradering av kirkene)	2 000	1 000	1 000	0	4 000
Sum Sentraladministrasjon	2 000	1 000	1 000	0	4 000
Helse og omsorg					
Møblement kantine sjukeheimmet	0	250	0	0	250
Sum Helse og omsorg	0	250	0	0	250

Økonomiplan for 2023-2026

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Oppvekst					
Møblement undervisningsrom Fagertun	375	0	0	0	375
Sum Oppvekst	375	0	0	0	375
Plan, Næring og Drift					
Boliger ROP	5 000	0	0	0	5 000
Brannvarslingsanlegg Berger skole	375	0	0	0	375
Digitale tavler Oppvekst	640	0	0	0	640
Energispareprosjektet investeringstiltak	250	0	0	0	250
ENØK løpende tiltak	500	500	500	500	2 000
Gang- og sykkelvei Øvre Rendal	1 250	0	0	0	1 250
Kjøp av biler og kjøretøy	500	500	500	0	1 500
Klima- og miljøplan (interkom.prosjekt)	100	100	0	0	200
Kontorbygg (kommunehuset)	21 875	21 875	0	0	43 750
Kortsystem dører Helse og omsorg	500	0	0	0	500
Matrikkelforbedringsprosjektet	250	250	250	0	750
Møblement Åkrestua	150	0	0	0	150
Nye lokaler kulturskole Fagertun	2 000	0	0	0	2 000
Oppgradere gatelys til LED	0	3 000	0	0	3 000
Oppgradering bad barnehager	1 000	0	0	0	1 000
Oppgradering gjerde uteområde barnehage Bergset	250	0	0	0	250
Oppgradering kommunale veier	6 250	6 250	1 875	0	14 375
Prosjekteringskostnader felles Renheim (tak)	500	500	500	0	1 500
Skilting innfartsårer	350	0	0	0	350
700	700	0	0	0	700
Solcelleanlegg kommunale bygg	6 250	6 250	0	0	12 500
Utleieboliger Bergset	4 000	0	0	0	4 000
Utleieboliger Otnes	8 000	0	0	0	8 000
Utskifting av trådløst nett alle kommunale bygg	0	0	750	0	750
VA-plan	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Sum Plan, Næring og Drift	63 690	42 225	7 375	3 500	116 790
Fellesområder					
Egenkapitalinnskudd KLP	650	675	700	725	2 750
Sum Fellesområder	650	675	700	725	2 750
Sum	66 715	44 150	9 075	4 225	124 165

Rendalen kommune

Sentraladministrasjon

Kirkelig fellesråd (oppgradering av kirkene)

Rendalen kirkelige fellesråd har på bakgrunn av tilstandsrapporter for kirkebyggende definert en tiltaksliste for løpende vedlikehold og oppgraderinger som er påkrevd. Det var opprinnelig avsatt 1,5

MNOK pr 2022, men det ble bare benyttet 0,5 MNOK. Resterende fra 2022 er overført til 2023 da det tok lengre tid enn planlagt med anbud og dialog med entreprenør for gjennomføring av tiltak som nå er definert til 2023. Det forventes behov for en løpende bevilgning på 1 MNOK pr budsjettår fremover for å ta høyde for påkrevde tiltak på de fire kirkebyggene som finnes i kommunen.

Helse og omsorg

Møblement kantine sjukehjemmet

Behov for oppgradering av kantinemøbler på sjukehjemmet. Søkes dekket av legatmidler i 2023 og settes opp som investeringstiltak i 2024 om det ikke innvilges midler i 2023.

Oppvekst

Møblement undervisningsrom Fagertun

Behov for oppgradering og supplering av pulter, stoler m.m. på Fagertun da Voksenopplæringen har økt behovet og eksisterende lager er disponert.

Plan, Næring og Drift

Brannvarslingsanlegg Berger skole

Behov for etablering av heldekkende brannvarslingsanlegg på Berger skole.

Digitale tavler Oppvekst

Oppvekst benytter digitale tavler i undervisningen og det må skiftes ut tavler med regelmessig intervall. Behov 3 tavler pr skole samt 2 skjermer i barnehagen.

Kontorbygg (kommunehuset)

Kalkulerte kostnader for tilbygg på kommunehuset med kontorlokaler, 20 kontorplasser. Bygg i massivtre med fellesarealer og innredning. Estimerte kostnader på 35 MNOK er totalentreprise inkludert alt av installasjoner innvendig og utvendig. Prosjektet er fordelt over 2 år med finansiering fra disposisjonsfond samlet kr. 20 MNOK.

Kortsystem dører Helse og omsorg

Behov for etablering av kortsystem for adgangskontroll på Helse og omsorg sine bygg på Otnes.

Nye lokaler kulturskole Fagertun

Kostnader knyttet til riving av eksisterende bygg (tannlegebygget) og tilpasning av nye lokaler der bibliotek og driftspersonalet har kontorer pr i dag. Bibliotek flyttes til ledig areal med nødvendig innredning. Innsparing ved å fjerne bygg.

Oppgradere gatelys til LED

Utskifting av gatelys til LED samt montere nødvendige sensorer og timer for effektiv styring. Innsparing ved reduserte energi- og vedlikeholdskostnader.

Oppgradering bad barnehager

Oppgraderinger av bad på avdelingene i barnehagebyggene på Bergset og Åkrestrømmen, to bad pr avdeling.

Oppgradering gjerde uteområde barnehage Bergset

Oppgradering av gjerde og port ved barnehagen på Bergset.

Prosjekteringskostnader felles

Disponeres for prosjekter det er behov for en forstudie eller mindre utredning som leder til beslutningsgrunnlag om investering. Er definert som en samlet disponibel sum pr budsjettår og ikke til konkret prosjekt/behov da dette avdekkes gjennom bestillinger m.m. gjennom budsjettåret.

Solcelleanlegg kommunale bygg

Etablering av solcelleanlegg på kommunale tjenestebygg samt de mest hensiktsmessige utleiebyggene. Estimert basert på kostnader fra andre kommuner. Inntjeningspostensial på strømkostnader estimert forsiktig.

Utleieboliger Bergset

Utleieboliger, to leiligheter i tomannsbolig på ledig tomt Asphaugjordet. Nærhet til kommunale tjenester og offentlig transport så leieboere ikke må ha eget transportmiddel.

Utskifting av trådløst nett alle kommunale bygg

Behov for utskifting av alle trådløse nettverk i alle kommunale formålsbygg i tråd med oppgraderingsplan fra IKT FARTT IKS

Fellesområder

Egenkapitalinnskudd KLP

Finansiering av årlig egenkapitalinnskudd KLP som må finansieres med overføring fra drift.

Kontorbygg (kommunehuset)

Kalkulerte kostnader for tilbygg på kommunehuset med kontorlokaler, 20 kontorplasser. Bygg i massivtre med fellesarealer og innredning. Estimerte kostnader på 35 MNOK er totalentreprise inkludert alt av installasjoner innvendig og utvendig. Prosjektet er fordelt over 2 år med finansiering fra disposisjonsfond samlet kr. 20 MNOK.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	63 715	42 475	7 375	3 500
Tilskudd til andres investeringer	2 350	1 000	1 000	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	650	675	700	725
Sum finansieringsbehov	66 715	44 150	9 075	4 225
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 573	-7 725	-725	-100
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Bruk av lån	-42 492	-20 750	-7 650	-3 400
Videreutlån	6 000	6 000	6 000	6 000
Bruk av lån til videreutlån	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 000	1 000	1 000	1 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Overføring fra drift	-15 650	-15 675	-700	-725
Sum finansiering	-66 715	-44 150	-9 075	-4 225
Sum finansieringsbehov	66 715	44 150	9 075	4 225

Økonomiplan for 2023-2026

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Sum finansiering	-66 715	-44 150	-9 075	-4 225
Udekket finansiering	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	63 715	42 475	7 375	3 500
Tilskudd til andres investeringer	2 350	1 000	1 000	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	650	675	700	725
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	66 715	44 150	9 075	4 225
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 573	-7 725	-725	-100
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-42 492	-20 750	-7 650	-3 400
Sum investeringsinntekter	-51 065	-28 475	-8 375	-3 500
Videreutlån	6 000	6 000	6 000	6 000
Bruk av lån til videreutlån	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 000	1 000	1 000	1 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	-15 650	-15 675	-700	-725
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-15 650	-15 675	-700	-725
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Helse og omsorg								
Helse og omsorg	0	1 250	1 250	0	250	0	0	250
Sum Helse og omsorg	0	1 250	1 250	0	250	0	0	250
Oppvekst								
Oppvekst	0	0	0	375	0	0	0	375
Sum Oppvekst	0	0	0	375	0	0	0	375
Plan, Næring og Drift								
Plan, Næring og Drift	0	26 088	24 438	63 340	42 225	7 375	3 500	116 440
Sum Plan, Næring og Drift	0	26 088	24 438	63 340	42 225	7 375	3 500	116 440
Kultur								
Kultur	0	200	200	0	0	0	0	0
Sum Kultur	0	200	200	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	0	27 538	25 888	63 715	42 475	7 375	3 500	117 065

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Kirkelig fellesråd (oppgradering av kirkene)	0	1 500	500	2 000	1 000	1 000	0	4 000
Renheim (tak)	0	350	0	350	0	0	0	350
Tilskudd til andres investeringer	0	1 850	500	2 350	1 000	1 000	0	4 350

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Egenkapitalinnskudd KLP	0	625	625	650	675	700	725	2 750

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Kjøp av aksjer Rendalsfisk AS	0	0	8 000	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	0	625	8 625	650	675	700	725	2 750

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	0	30 013	35 013	66 715	44 150	9 075	4 225	124 165

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Rev. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Innteks- og formuesskatt	-44 561	-46 916	-47 681	-48 162	-48 159
Rammetilskudd	-97 152	-100 889	-100 113	-100 017	-97 556
Eiendomsskatt næring, bolig og fritid	-1 005	-2 605	-2 605	-2 605	-2 605
Eiendomsskatt kraftanlegg og linjenett	-12 759	-12 759	-12 759	-12 759	-12 759
Konsesjonskraft	-1 400	-5 300	-5 300	-5 300	-5 300
Andre generelle driftsinntekter	-3 100	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum sentrale inntekter	-159 977	-169 469	-169 458	-169 843	-167 379

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
	Rev. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Renteinntekter	-1 400	-3 000	-3 500	-3 500	-3 500
Utbytte og eieruttak	-30	-30	-30	-30	-30
Renteutgifter	2 600	3 900	4 400	4 400	4 200
Avdrag på lån	10 100	10 550	11 900	12 100	11 900
Netto finansinntekter/finansutgifter	11 270	11 420	12 770	12 970	12 570
Finansutgifter i tjenesteområdene	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	11 270	11 420	12 770	12 970	12 570
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0

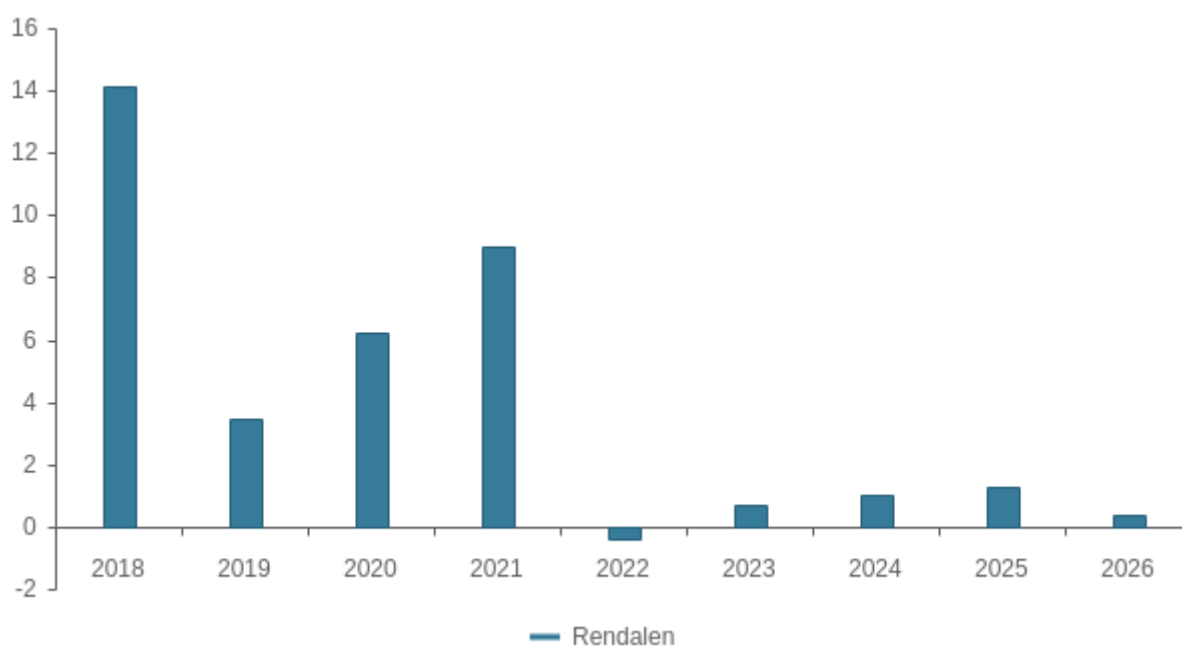
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Rev. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Bruk av ubundne avsetninger	-1 468	-15 000	-15 000	0	0
Bruk av bundne avsetninger	-550	0	0	0	0
Overføring til investering	625	15 650	15 675	700	725
Årets mindreforbruk overført disposisjonsfond	0	965	1 559	2 271	182
Netto avsetninger	-1 393	1 615	2 234	2 971	907
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	0	0	0	0	0
Totale avsetninger	-1 393	1 615	2 234	2 971	907

Økonomisk utvikling i planperioden

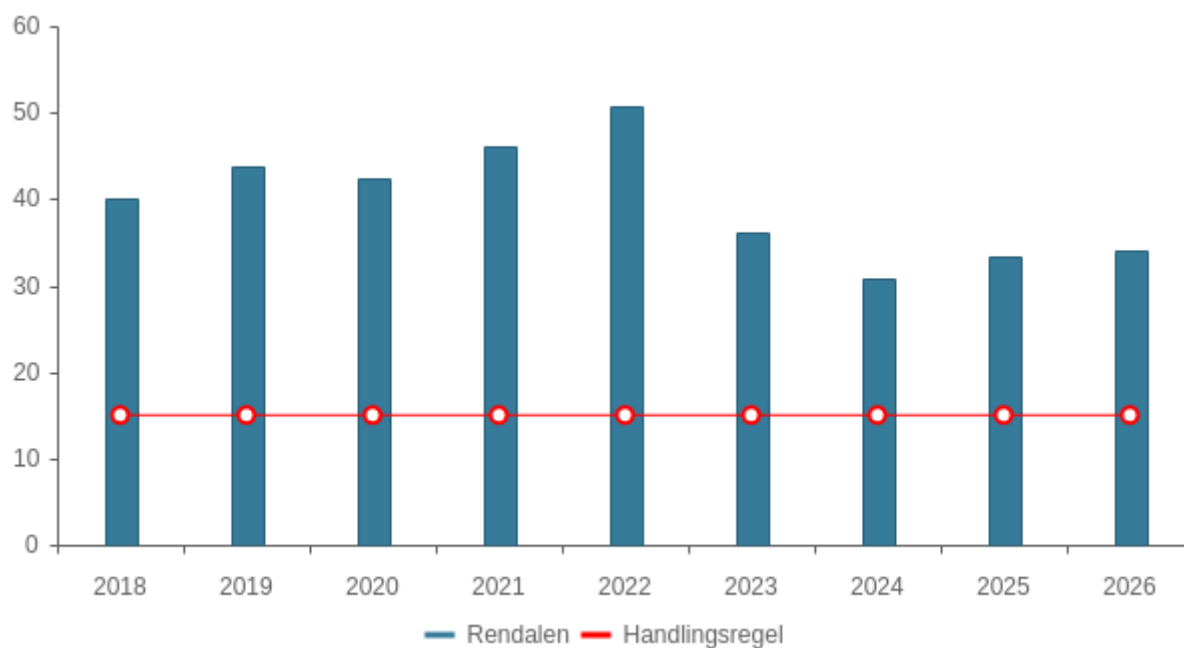
Korrigert netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Rendalen	14,1 %	3,5 %	6,2 %	9,0 %	-0,4 %	0,7 %	1,0 %	1,3 %	0,4 %

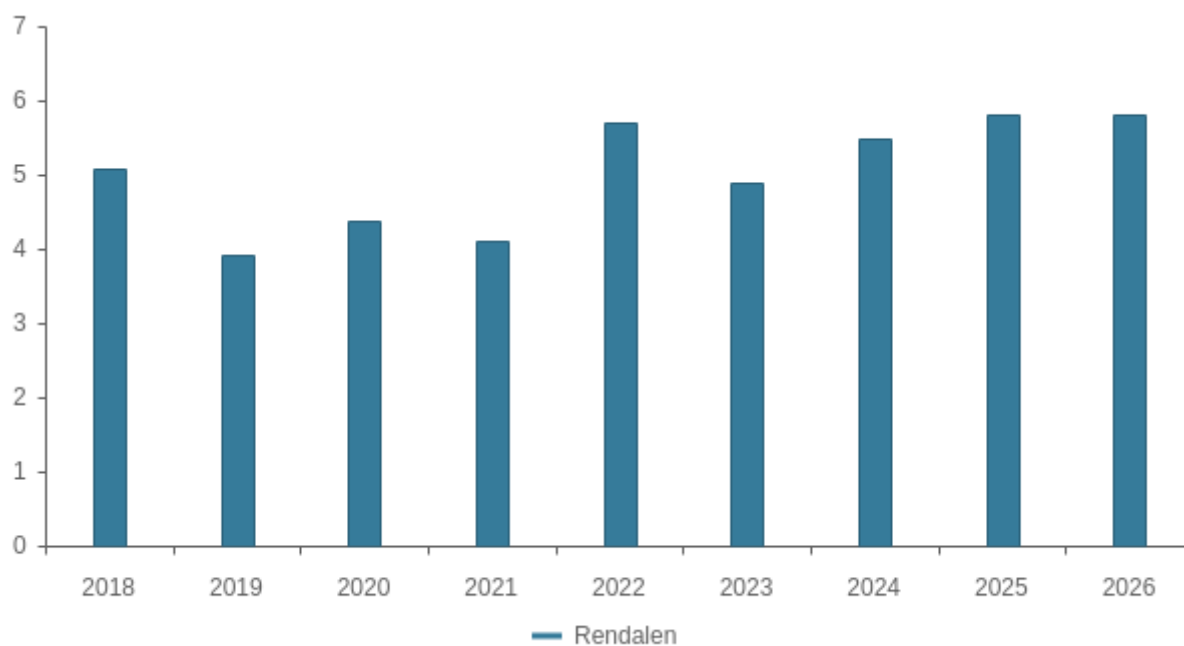
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Økonomiplan for 2023-2026

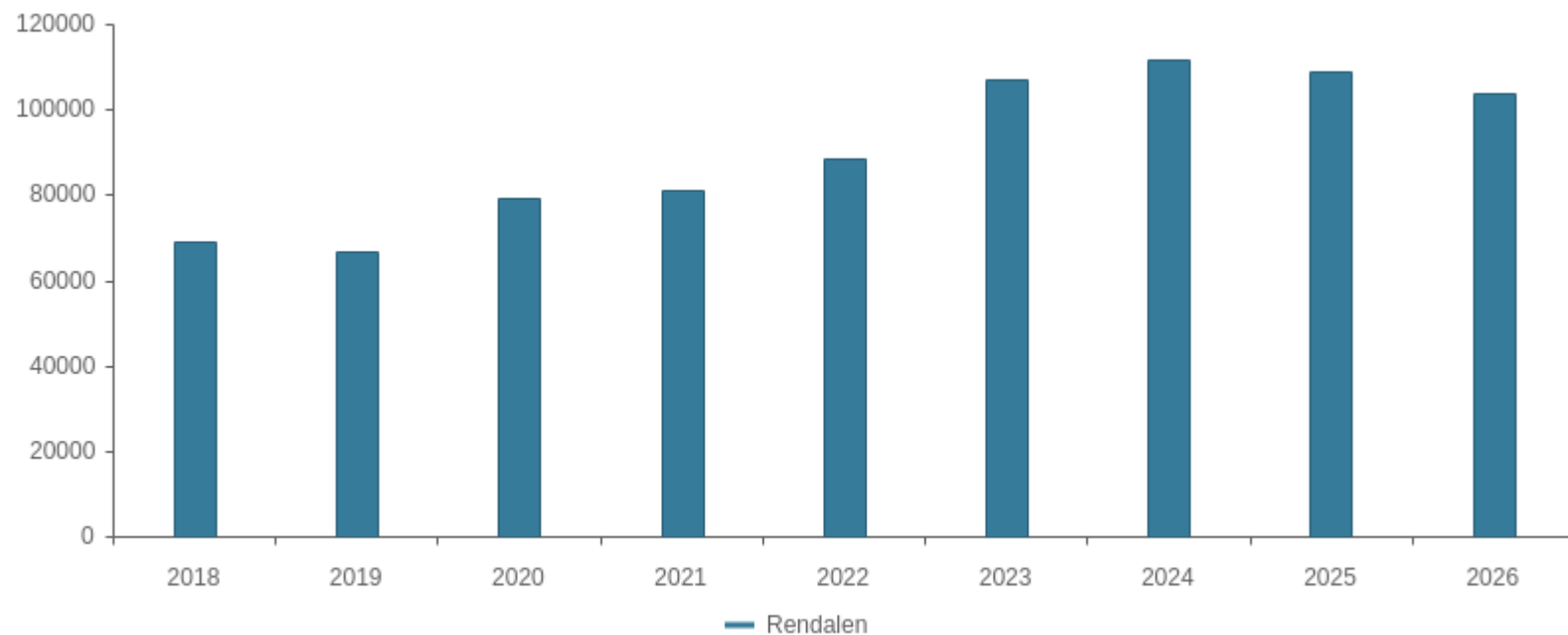
Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Rendalen	40,0 %	43,7 %	42,4 %	46,2 %	50,7 %	36,2 %	30,9 %	33,3 %	34,0 %
Handlingsregel	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %	15,0 %

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Rendalen	5,1 %	3,9 %	4,4 %	4,1 %	5,7 %	4,9 %	5,5 %	5,8 %	5,8 %

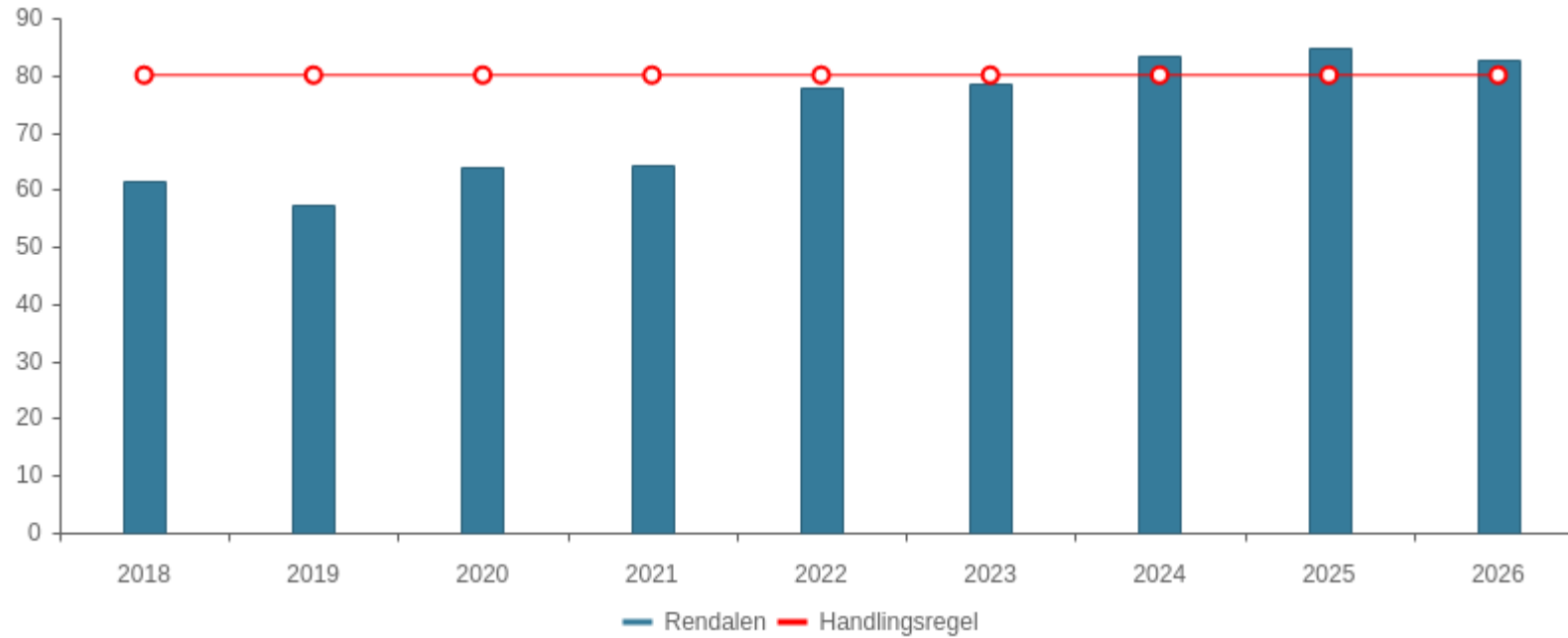
Netto lånegjeld i kroner per innbygger

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Rendalen	69 162	66 769	79 289	81 294	88 660	106 837	111 636	108 942	103 864

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

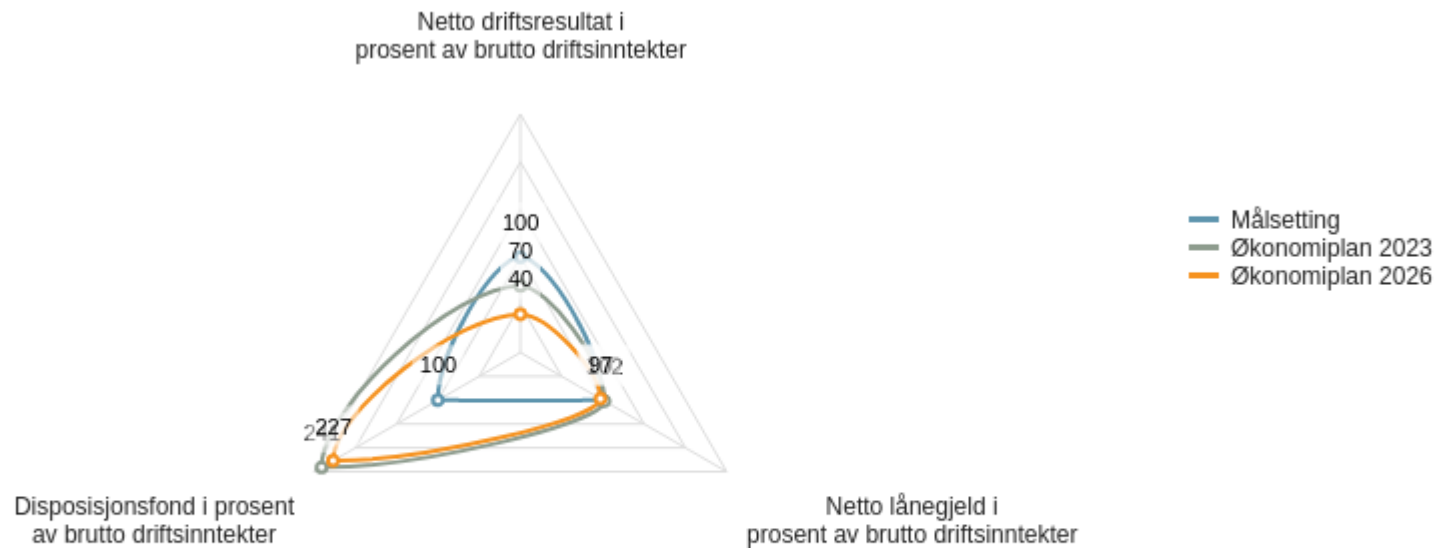
Økonomiplan for 2023-2026

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Rendalen	61,6 %	57,2 %	64,1 %	64,2 %	77,8 %	78,4 %	83,2 %	84,8 %	82,6 %
Handlingsregel	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	80,0 %

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2026
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,0 %	0,7 %	0,4 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	80,0 %	78,4 %	82,6 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	15,0 %	36,2 %	34,0 %

Relative verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2026
---------------	------------	------------------	------------------

Økonomiplan for 2023-2026

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	100,0 %	70,0 %	40,0 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	100,0 %	102,0 %	97,0 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	100,0 %	241,0 %	227,0 %

Kommunens virksomhetsområder

Sentraladministrasjon

Beskrivelse av dagens virksomhet

Sentraladministrasjonen inneholder Kommunedirektør med stab, samt dekker finansiering av en del sentrale områder og fellesfunksjoner.

Kommunedirektør med stab består av:

- Kommunedirektør
- Organisasjonskonsulent
- Personalsjef
- Økonomisjef og økonomiavdeling
- Servicekontor
- Næringsutvikler
- Frikjøp tillitsvalgte
- Læringer

Kommunedirektør med stab dekker ulike stabs- og støttetjenester knyttet til planlegging, styring og ledelse av hele kommunen, økonomi- og personalforvaltning, nærings- og samfunnsutvikling, beredskap og samfunnssikkerhet, internkontroll m.m.

Virksomheten dekker også sentrale kontingenter og medlemsordninger, personalforsikringer, bedriftshelsetjeneste, overordnet HMS-arbeid, kontingent til KS m.m.

Politisk og kontrollutvalg

Her føres kostnader til politiske utvalg, partier og kommunens kontrollutvalg.

- Lønn til ordfører og varaordfører samt kostnader til møtegodtgjørelse og drift av politiske utvalg, andre utvalg m.m.
- Tilskudd til politiske partier
- Kostnader i forbindelse med kommune-, fylkestings- og stortingsvalg
- Kostnader til drift av kontrollutvalget inkludert eksternt sekretariat

Tilskudd til samarbeidsordninger og kirkelig fellesråd

Her føres driftstilskudd til ulike samarbeidsordninger som kommunen er medlem eller medeier i. De ulike ordningene fremmer sine budsjettvedtak enten ved vedtak i sine styrer eller det fremmes som en søknad om driftstilskudd til kommunen.

- Barnevernstjenesten i Nord-Østerdal
- Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS
- Rendalen kirkelige fellesråd
- IKT Fjellregionen IKS (FARTT)

Næringsfond og -tilskudd

Midler til kommunens næringsfond mottas årlig som konsesjonsavgifter fra kraftprodusentene tilknyttet vassdragene i Rendalen. Området budsjetteres i null: mottatte midler forventes utbetalt til søkere i tråd med retningslinjene til næringsfondet. Midler som ikke utbetales det enkelte budsjettår vil overføres fondet som disponible midler til senere års disponering. Det samme kan forekomme om det søkes om midler fra tidligere års ubenyttede midler: da kan det utbetales mer midler i det enkelte budsjettår

Utfordringer og strategi

Kommunedirektøren med stab og underliggende støttefunksjoner har i hovedsak målgrupper som er organisasjonsinterne. De administrative tjenestene skal støtte og legge til rette for tjenesteproduksjonen som utøves i de ulike virksomhetene overfor kommunens innbyggere slik at de fastsatte mål for tjenesteproduksjonen nås.

Sentraladministrasjonen er på mange områder en pådriver og støtte for resterende virksomheter knyttet til sentrale prosesser som planverk, økonomi i budsjett og økonomiplan. Den demografiske utviklingen med en forholdsvis hurtig reduksjon i folketallet gjør prosesser med tilpasning av tjenesteytingen til den mest sentrale prosessen i virksomheten.

Sentralt utviklingsarbeid

Et vedvarende fokus på at kommunen innehar den kompetanse som trengs for å kunne håndtere morgendagens utviklingsbehov, er en del av utfordringsbildet. Ledergruppen, både virksomhetsledere og mellomledere, trenger jevnlig faglig påfyll for å utvikle seg selv og derav håndtere morgendagens utviklingsbehov. Medarbeiderdager for å motivere og bevisstgjøre alle deler av organisasjonen er også viktige elementer for å skape en organisasjon fra topp til bunn som leverer på kommunens samfunnsoppdrag.

Utviklingsprosjekter som KØB2040 (Kommunaløkonomisk bærekraft mot 2040) gav kommunen handlingsregler og finansielle måltall for å sikre bærekraft mot kommende år, men sikrer ikke alene alt handlingsrom. Det er vedtatt å ta i bruk en systemportefølje, *Framsikt*, som består av moduler for planer, budsjett, rapportering og analyse. Samlet skal dette gi kommunen en bedre sammenheng mellom planer med mål og handlingsplaner, strategier, tiltak i drift og investering og hva som vedtas i budsjett og økonomiplan. Et viktig utviklingsprosjekt for kommende år er å ta i bruk dette verktøyet slik at hele kommunen som organisasjon i samspill med politikere og innbyggere kan tilpasse tjenestene til fremtidig befolkningsgrunnlag og økonomiske rammer.

Økonomi

Systemporteføljen *Framsikt* vil bedre kommunens økonomioppfølging og planlegging, men virksomheten skal parallelt arbeide med å effektivisere og digitalisere arbeidsprosesser for kommunens virksomheter og innbyggere. Effektive innkjøp via innføring av eHandel blir iverksatt i løpet av 2023 samtidig som kommunens arbeid med innkjøp og anbudsprosesser generelt vil gjennomgå.

Personal

Økonomiplan for 2023-2026

Som i resten av kommune-Norge er det for Rendalen også utfordrende å rekruttere nye medarbeidere, og enkelte områder som sjukepleiere, lærere og stillinger med spesialkompetanse er vanskelige å rekruttere. Kommunens samlede kompetansebehov må dekkes enten med nyansettelser eller kompetansehevende tiltak med etterutdanning, og en aktiv arbeidsgiverpolitikk er avgjørende å arbeide frem i kommende periode.

Oppfølging av vedtatt kompetansestrategi, rekrutteringsstrategi og nærværarbeid for å redusere sjukefravær er områder som må gis prioritet.

Næringsutvikling

Rendalen har et variert næringsliv, men antallet arbeidsplasser i kommunen er redusert i senere år. Aktiv arbeid med å støtte oppunder næringsaktører som ønsker å etablere seg, utvide eller omstille er viktige fokusområder. Tilskudd eller lån via næringsfond eller annen bistand og tiltak definert i vedtatte næringsplan er virkemidler for å skape arbeidsplasser. Arbeidsplasser er en kritisk faktor skal kommunen lykkes med de overordnede satsingsområdene definert i samfunnplanen: bosteds-, nærings- og besøksattraktivitet.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	11 479	12 702	12 796	12 829	12 876	12 876
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 018	5 374	5 535	5 535	5 535	5 535
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 387	11 589	11 851	11 851	11 851	11 851
Overføringsutgifter	6 066	4 388	5 083	5 083	5 083	5 083
Finansutgifter	802	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	32 752	34 053	35 264	35 297	35 344	35 344
Driftsinntekter						
Salgssinntekter	-416	-301	-310	-310	-310	-310
Refusjoner	-1 136	-160	-160	-160	-160	-160
Overføringsinntekter	0	0	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-82	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-1 634	-461	-1 670	-1 670	-1 670	-1 670
Sum	31 118	33 593	33 595	33 628	33 675	33 675

Økonomiplan for 2023-2026

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kommunedirektør m. stab	16 160	18 169	18 393	18 426	18 473	18 473
Politisk og kontrollutvalg	2 717	3 595	3 630	3 630	3 630	3 630
Tilskudd MHB, FR og BV	8 695	9 453	10 353	10 353	10 353	10 353
Læringer	460	961	961	961	961	961
Næringsfond og -tilskudd	3 086	1 415	257	257	257	257
Sum	31 118	33 593	33 595	33 628	33 675	33 675

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
POLITISK STYRING	2 104	2 935	2 952	2 952	2 952	2 952
KONTROLL OG REVISJON	613	660	677	677	677	677
ADMINISTRASJON	15 019	18 110	18 326	18 359	18 406	18 406
BARNEVERNTJENESTE	1 216	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
BARNEVERNTILTAK NÅR BARNET IKKE ER PLASSERT AV BARNEVERNET	70	250	250	250	250	250
BARNEVERNTILTAK NÅR BARNET ER PLASSERT AV BARNEVERNET	1 818	1 750	1 750	1 750	1 750	1 750
KONSESJONSKRAFT, KRAFTRETTIGHETER OG ANNEN KRAFT FOR VIDERESALG	83	90	93	93	93	93
TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLIVET	3 900	2 434	1 285	1 285	1 285	1 285
BEREDSKAP MOT BRANNER OG ANDRE ULYKKER	2 800	3 202	3 452	3 452	3 452	3 452
DEN NORSKE KIRKE	2 707	2 761	3 409	3 409	3 409	3 409
Sum	31 118	33 593	33 595	33 628	33 675	33 675

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	33 593	33 593	33 593	33 593
Sum Tekniske justeringer	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum Vedtak forrige periode	194	227	273	273
Sum Lønns- og prisvekst	293	293	293	293
Konsekvensjusteringer	-713	-680	-633	-633
Konsekvensjustert ramme	32 880	32 913	32 960	32 960
Nye tiltak				
Endring over prisvekst MHB	150	150	150	150
Strømkompensasjon Kirkelig fellesråd	565	565	565	565
Sum Nye tiltak	715	715	715	715
Nye tiltak og realendringer	715	715	715	715
Ramme 2023-2026	33 595	33 628	33 675	33 675

Nye tiltak

Endring over prisvekst MHB

Budsjett fra MHB viser en kostnadsvekst som er større en kalkulert budsjettvekst fra 2022 til 2023 (+3%). Generell kostnadsvekst samt økte kostnader 110-sentral utgjør tiltaket.

Strømkompensasjon Kirkelig fellesråd

Kirkelig fellesråd er gitt økning i ramme på samme deflator som kommunens virksomhetsområder, men har behov for kompensasjon for økte strømutfgifter da dette ikke fanges opp av den generelle deflatoren.

Helse og omsorg

Beskrivelse av dagens virksomhet

Helse- og omsorgstjenestens overordnede strategi er å sikre at den enkelte tjenestemottaker i Rendalen kommune mestrer eget liv mest mulig selvstendig, både fysisk, kognitivt og sosialt i samspill med kommunale tjenester. Vi forplikter oss til å tilpasse miljøet rundt den enkelte bruker og yte tjenester etter Beste Effektive Omsorgs Nivå (BEON-prinsippet). Ved å ha ulike nivåer av tjenestetilbud, vil tilbudet kunne tildeles ut fra det hjelpebehov den enkelte bruker har. Tilbudene differensieres ved at tjenestetilbudet strekker seg fra lite hjelpebehov (lavterskel, primærforebygging) til stort hjelpebehov (heldøgns tjeneste). BEON-prinsippet går i korte trekk ut på at tjenester gis på lavest mulig nivå med fokus på brukerens egne ressurser.

Vi jobber for å sikre helhetlige pasientforløp. Dette handler i stor grad om organisering, kunnskap og handlingskompetanse. Mange uhensiktsmessige hendelser kan skje i overgang mellom ulike tjenester og behandlingsnivåer. God ledelse er avgjørende for å kunne gi forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Prosedyrer må være godt innarbeidet gjennom systematiske opplæringstiltak for ansatte, med påfølgende systematisk oppfølging fra ledelsen. Den enkelte ansatte har ansvar for å følge gjeldende prosedyrer og tilegne seg kunnskap som kreves for å ta del i forbedringsarbeid. I tillegg er tilstrekkelig internkontroll og rett prioritering av ressurser nødvendig for å gi forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Kommunen bør også ha helhetlige systemer på tvers av tjenester, med tydelige kanaler for deling av nødvendig informasjon og avklart ansvarfordeling.

Innenfor Helse og Omsorg er de aller fleste tjenester og funksjoner lovpålagte. I tillegg er leveranse av disse tjenestene ofte relativt strengt regulert ut ifra nasjonale myndigheters krav til tjenesteyting og omfang av disse. Den tjenesten i Helse og omsorg som krever mest ressurser, er den tjenesten som ofte omtales som "pleie og omsorg". Denne ytes i flere forskjellige arenaer, ut ifra menneskets funksjonsnivå og behov for tilrettelegging for å kunne utføre dette. I en nasjonal sammenheng, ytes disse tjenestene i tre hovedkategorier av bosted. Disse er bolig med heldøgns bemanning, bolig med delvis bemanning og bolig uten tilknyttet bemanning

Rendalen sykehjem er eneste tilbud med heldøgns bemanning, avdeling B er en avdeling med tilrettelagte boliger og fellesareal, videre har kommunen omsorgsboliger som betjenes av hjemmesykepleien der det er behov.

Hjemmesykepleien yter tjenester til hjemmeboende. Bosettingsmønsteret i kommunen gir store reiseavstander og kartlegging av arbeidstid og bruk av denne, viser at de ansatte bruker nesten 50% av sin arbeidstid i bil, på transport mellom brukere. KOSTRA viser at Rendalen kommune har lav andel årsverk per bruker sett både mot vår kostragruppe og mot landet for øvrig. Kostratall viser også at andelen over 80 år som mottar tjenester i hjemmet er høy målt mot landet ellers. Dette er en indikasjon på at Rendalen kommune yter «lite til mange»

Tjenesten for funksjonshemmede har i 2022 8 brukere, 2 av disse bor i egen omsorgsbolig med 1:1 bemanning.

Praktisk bistand/ hjemmehjelp yter tjenester i hjemmet til daglige gjøremål. Ytes etter søknad og vurdering av hjelpebehov.

Vi har et velfungerende legekantor med to fast ansatte leger, og 2 sykepleiere. Det er LIS 1 lege, ny hver vår og høst. Fastlegeordningen er sårbar og under press. Det er viktig å beholde den ordningen vi har nå. Vi har blitt godkjent som utdanningsinstitusjon, hvilket medfører at vi kan ta imot LIS leger til spesialisering innen allmennmedisin.

Utfordringer og strategi

Befolkningsutviklingen viser at eldre i gruppe 79-89 år vil doubles mot 2040, og de over vil 90 år vil øke med 50%. Dette vil medføre at flere somatisk syke må gis tilbud hjemme, og at flere avslutter livet i sin bolig og ikke på sykehjem. Dette vil sikkert også påvirke behovet for palliasjon og medføre større behov for den ene plassen som er tilrettelagt for dette. Om den befolkningsutviklingen vil påvirke tjenesteytingen og behovet for dette på generell basis er vanskelig å forutse, da det også innenfor den generelle folkehelse for den eldre gruppen viser utvikling der de eldre også blir friskere. Demenskartet viser at andelen av befolkningen med demenssykdom nesten vil fordobles fram mot 2040, og det i tillegg til at den eldre delen av befolkningen øker drastisk.

Demografisk utvikling, samt økt andel eldre med forventet hjelpebehov fordrer vridning av ressurser internt i kommunen, samt en rekke endringer internt i helse og omsorgstjenesten. Vi skal yte mer i sektoren, til flere pasienter men med de samme ressursene. Det er samlet sett et utfordringsbilde som krever omstillingsvilje hos alle, og det må gjøres endringer i både måten vi arbeider på samt en reduksjon i tjenester som skal ytes. Innføring av velferdsteknologi kan redusere hjelpebehovet hos hjemmeboende noe, og sikre at flere kan bo lenger i sitt eget hjem. Rendalen tilbyr veiledning og oppfølging av hjemmeboende, for å sikre tilpasninger som medfører at de kan bo lengst mulig hjemme.

-Det er viktig at vi klarer å tilpasse tilbudet til personer med demenssykdom.

-Vi må legge til rette for at somatisk syke pasienter kan bo lengst mulig hjemme, og kunne avslutte livet i sitt eget hjem på en verdig måte.

-Vi må jobbe enda mer tverrsektorielt.

-Vi må jobbe innovativt og forebyggende.

-Vi må ha økt fokus på folkehelsesatsingen

Kvalitetsreformen "Leve hele livet" følges nå opp i kommunene. Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. Leve hele livet handler om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Rendalen er aktivt med her, og har startet noen grupper med fokus på blant annet matglede. Rendalen er også med i et KS prosjekt som heter "TØRN". Her jobbes det aktivt med temaer som arbeidsplaner, arbeidsforskyvning, oppgavedeling med mer. Alt for å styrke kommunenes bruk av personell på en mer formålstjenlig måte. Det vil bli et stort behov/ mangel på helsefaglig kompetanse i Norge, noe som kommunene allerede merker i sine tjenester. Tilgangen på sykepleiere og fagpersonell blir stadig mindre. Den demografiske utviklingen tilsier at det må store endringer til for å kunne yte kvalitet etter lov og forskrift i fremtiden.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	58 739	55 942	55 942	55 942	55 942	55 942
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	11 051	8 032	8 307	8 307	8 307	8 307
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 753	3 502	3 828	3 828	3 828	3 828
Overføringsutgifter	1 992	1 000	1 030	1 030	1 030	1 030
Finansutgifter	409	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	74 944	68 475	69 107	69 107	69 107	69 107
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-6 779	-6 957	-7 217	-7 217	-7 217	-7 217
Refusjoner	-8 723	-2 795	-2 795	-2 795	-2 795	-2 795
Overføringsinntekter	-363	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-15 866	-9 752	-10 012	-10 012	-10 012	-10 012
Sum	59 078	58 723	59 095	59 095	59 095	59 095

Økonomiplan for 2023-2026

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
H&O adm og forebygging	2 019	4 837	4 891	4 891	4 891	4 891
H&O lege/helsestasjon	7 678	8 201	8 536	8 536	8 536	8 536
H&O hjemmebasert	30 915	27 572	27 617	27 617	27 617	27 617
H&O RSH institusjon	14 749	15 297	15 270	15 270	15 270	15 270
H&O kjøkken/vaskeri	3 717	2 817	2 781	2 781	2 781	2 781
Sum	59 078	58 723	59 095	59 095	59 095	59 095

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ADMINISTRASJON	906	3 019	3 047	3 047	3 047	3 047
GRUNNSKOLE	897	0	22	22	22	22
FOREBYGGING - HELSESTASJONS- OG SKOLEHELSETJENESTE	1 040	1 186	1 188	1 188	1 188	1 188
AKTIVISERING OG SERVICETJENESTER OVERFOR ELDERE OG PERSONER MED FUNKSJONSNEDETTE	3 824	3 249	3 192	3 192	3 192	3 192
DIAGNOSE, BEHANDLING, RE-/HABILITERING	9 275	10 098	10 442	10 442	10 442	10 442
RÅD, VEILEDNING OG SOSIALT FOREBYGGENDE ARBEID	143	141	141	141	141	141
TILBUD TIL PERSONER MED RUSPROBLEMER	271	169	167	167	167	167
HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I INSTITUSJON	16 533	17 009	16 997	16 997	16 997	16 997
HELSE- OG OMSORGSTJENESTER TIL HJEMMEBOENDE	25 779	23 250	23 287	23 287	23 287	23 287
KOMMUNAL NÆRINGSVIRKSOMHET	-11	3	-4	-4	-4	-4
ANDRE KULTURAKTIVITETER OG TILSKUDD TIL ANDRES KULTURBYGG	-102	600	618	618	618	618
Sum	59 078	58 723	59 095	59 095	59 095	59 095

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	58 723	58 723	58 723	58 723
Sum Vedtak forrige periode	-50	-50	-50	-50
Sum Lønns- og prisvekst	151	151	151	151
Konsekvensjusteringer	101	101	101	101
Konsekvensjustert ramme	58 825	58 825	58 825	58 825
Nye tiltak				
Økning AMK interkommunalt	220	220	220	220
Økning legevakt interkommunalt	50	50	50	50
Sum Nye tiltak	270	270	270	270
Nye tiltak og realendringer	270	270	270	270
Ramme 2023-2026	59 095	59 095	59 095	59 095

Nye tiltak

Økning AMK interkommunalt

Økning i tråd med prognose fra vertskommune som overstiger generell prisvekst.

Økning legevakt interkommunalt

Økning i tråd med prognose fra vertskommune som overstiger generell prisvekst.

Oppvekst

Beskrivelse av dagens virksomhet

Organisering av Oppvekstsektoren

30 Oppvekst felles

Finansiering av fellestjenester innen oppvekst som skoleskyss, PPT, logoped, oppvekstsjef mm.

31 Fagertun skole og 32 Berger skole

- Vanlig grunnskoleopplæring (10-årig grunnskole)
- Spesialpedagogiske tiltak
- Voksenopplæring lokalisert på Fagertun
- Skolefritidstilbud ved begge skoler samt Ferieklubb i sommerferien
- Kulturskole

35 Rendalen barnehage

- Kommunal barnehage
- Spesialpedagogiske tiltak

Utfordringer og strategi

Utvikling- og utfordringsområder for oppvekst

Felles for oppvekstsektoren

Fra oppvekstplanen: «*Barn og unge skal få en oppvekst som gir god psykisk og fysisk helse. Barn og unge skal vokse opp i et inkluderende samfunn*».

Oppvekstsektoren i Rendalen kommune har i år hovedfokus på psykisk helse og livsmestring. Vi prioriterer dette inn i planleggingsdager og annen samarbeidstid i barnehagen og skolene.

Det vil komme en plan for forbyggende arbeid som skal vedtas av kommunestyret våren 2023. Denne planen skal gjelde for alle kommunene i regionen. Eventuelle økonomiske konsekvenser av denne planen er det ikke tatt hensyn til i budsjettet for 2023. Fortrinnsvis skal ikke det forebyggende arbeidet generere kostnader, men hente ut gevinst i form av bedre samhandling på tvers av sektorer, enheter og fag i kommunen.

Utviklingsarbeid - Oppvekstreformen

Revisjon av Barnevernsloven innført 01.01.22 har medført endringer for oppfølging av barn og unges oppvekst, den har derfor fått navnet Oppvekstreformen. Målene i denne reformen oppnås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren, og i samhandling med andre aktuelle instanser.

Kommunene har som mål å videreutvikle arbeidet med tidlig innsats og god tverrfaglig samhandling mellom tjenestene. Det enkelte barn og familie skal oppleve at tjenestene er helhetlige, koordinerte og har «et barn i sentrum» perspektiv.

Kommunene får etter reformen mer ansvar på barnevernsområdet. Kommunenes ansvar er økonomisk og faglig. Det gir behov for ny kompetanse i personalene.

Rendalen kommune har interkommunal barnevernstjeneste som er lokalisert på Tynset. Utfordringene i regionen er store avstander og små fagmiljø. Strategien er å bygge et sterkere fagmiljø gjennom samarbeid mellom flere ulike tjenesteområder.

Kompetanseløftet

Bakgrunnen for kompetanseløftet er St. meld. 6 «*Tett på - tidlig innstas, og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*». Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Kompetanseløftet skal være et varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske feltet, og skal bidra til at alle kommuner og fylkeskommuner har tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elevene for å kunne forebygge, fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging.

Oppvekstsektoren i Rendalen kommune gjennomfører kompetanseheving innen flere områder i 2022 - 23. Kurs- og fagdager om psykisk helse og livsmestring hos barn og unge, kursing i bekymringsfullt skolefravær, tverretattlig lederopplæring, og COS-P (foreldreveiledning) kurs i å styrke foreldreferdigheter.

Oppvekstsektoren i Rendalen ønsker seg en videre kompetanseutvikling med tema "*Sosial handlingskompetanse*".

Rendalen kommune deltar i et interkommunalt samarbeid for kompetanseutvikling og tjenesteproduksjon. Det er utarbeidet en felles kompetanseplan for regionen. Dette er et område som må få stort fokus i oppvekstreformen og kompetanseløftet, for å klare å hente ut de eksisterende ressurser og samhandling i regionen. Dette gjelder PPT og barnevern.

Interkommunalt samarbeid

Det er et utfordringsbilde at kommunene som inngår i det interkommunale samarbeidet rigger sin tjenesteproduksjon ulikt. Målet er at samarbeidet skal øke kvalitet og effektivitet.

Alle kommunene bidrar inn i samarbeidet og det må forventes lik bruk av tjenestene for å få forventet utbytte.

Kompetanse og rekruttering til oppvekst.

Skolenes store utfordring er å rekruttere pedagoger med rett fagkompetanse jfr. Kompetansekravet i Opplæringsloven Kap. 10. Det er generelt utfordrende å skaffe kvalifiserte vikarer i både skole og barnehage.

Det er behov for andre yrkesgrupper inn i oppvekst for å møte dagens utfordringer med psykisk helse, livsmestring og sosial handlingskompetanse. Oppvekst ser blant annet behov for miljøarbeider som kan jobbe systematisk med elevene i sosial handlingskompetanse og veilede personalet.

Rendalen har økt bosetting og integrering av fremmedspråklige.

Oppvekst har en økt drift i Voksenopplæringen med mottak av Ukrainske flytninger fra august 2022. Det er nå 45 elever fordelt på to grupper med voksne på Fagertun.

Det er barn på alle alderstrinn i barnehage og skole som skal ha norskopplæring, morsmålsopplæring og samt at de skal oppleve sosial integrering i gruppene sine.

Elevene får norsk og morsmålsopplæring i felles gruppe for minoritetsspråklige, og deltar i praktiske og noen teoretiske fag med den klassen de tilhører.

Det må forventes økt bosetting og flere barn og elever i takt med videre bosetting i kommunen.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	34 144	34 153	33 329	33 038	32 624	32 624
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 479	4 232	4 282	4 182	4 182	4 182
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 501	1 395	1 546	1 546	1 546	1 546
Overføringsutgifter	732	200	206	206	206	206
Sum Driftsutgifter	40 857	39 981	39 364	38 973	38 559	38 559
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 104	-1 650	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
Refusjoner	-4 135	-1 835	-2 435	-4 935	-4 935	-4 935
Overføringsinntekter	-8	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-6 247	-3 485	-4 135	-6 635	-6 635	-6 635

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Sum	34 610	36 496	35 229	32 338	31 925	31 925

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Oppvekst felles	4 507	4 664	4 809	4 709	4 709	4 709
Fagertun skole	12 563	13 394	12 820	10 320	10 320	10 320
Berger skole	8 614	8 637	8 347	8 347	8 347	8 347
Barnehage	8 925	9 801	9 254	8 963	8 549	8 549
Sum	34 610	36 496	35 229	32 338	31 925	31 925

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
FØRSKOLE	9 203	10 114	9 567	9 276	8 863	8 863
GRUNNSKOLE	20 461	22 035	22 069	22 069	22 069	22 069
VOKSENOPPLÆRING	636	639	40	-2 460	-2 460	-2 460
SKOLEFRITIDSTILBUD	792	707	702	702	702	702
SKOLESKYSS	2 080	1 700	1 850	1 750	1 750	1 750
MUSIKK- OG KULTURSKOLER	1 429	1 301	1 001	1 001	1 001	1 001
Sum	34 610	36 496	35 229	32 338	31 925	31 925

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	36 496	36 496	36 496	36 496
Sum Vedtak forrige periode	-1 225	-1 916	-2 679	-2 679
Sum Lønns- og prisvekst	108	108	108	108
Konsekvensjusteringer	-1 117	-1 808	-2 571	-2 571
Konsekvensjustert ramme	35 379	34 688	33 925	33 925
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Prognose BHG på barnetall	350	700	1 050	1 050
Prognose pålagt rammereduksjon/-økning	824	1 115	1 529	1 529
Skolematordning: nedjustert prognose forbruk	-200	-200	-200	-200
Skoleskyss (prismodell Innlandet)	350	300	300	300
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	1 324	1 915	2 679	2 679
Driftskonsekvens				
Reduserte kommunale vedtak skoleskyss	-200	-200	-200	-200
Sum Driftskonsekvens	-200	-200	-200	-200
Nye tiltak				
Prognose pålagt rammereduksjon/-økning	-824	-1 115	-1 529	-1 529
Voksenopplæring tilskudd estimat	-600	-3 100	-3 100	-3 100
Økning logoped/PPT interkommunalt	150	150	150	150
Sum Nye tiltak	-1 274	-4 065	-4 479	-4 479
Nye tiltak og realendringer	-150	-2 350	-2 000	-2 000
Ramme 2023-2026	35 229	32 338	31 925	31 925

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Prognose BHG på barnetall

Opprinnelig prognose på barnetall fra forrige økonomiplan er revidert og viser økning barn pga bosetting flyktninger. I tråd med handlingsregel er tiltak reversert.

Prognose pålagt rammereduksjon/-økning

Prognose fra forrige økonomiplan i tråd med handlingsregel: generell nedgang i ressursbruk pga reduksjon innbyggertall, redusert antall barn i Oppvekst, økte behov barneverntjenesten m.m.. Ikke definerte tiltak.

Skolematordning: nedjustert prognose forbruk

Redusert ressursbruk skolematprosjektet grunnet færre brukere. Tjenesten utføres av kjøkken i H&O, men budsjetteres i Oppvekst da det er tjenester til barn i Oppvekst.

Skoleskyss (prismodell Innlandet)

Ny prismodell fra Innlandet fylkeskommune viser økte kostnader, spesielt på kommunale vedtak.

Nye tiltak

Prognose pålagt rammereduksjon/-økning

Prognose fra forrige økonomiplan i tråd med handlingsregel: generell nedgang i ressursbruk pga reduksjon innbyggertall, redusert antall barn i Oppvekst, økte behov barneverntjenesten m.m.. Ikke definerte tiltak.

Voksenopplæring tilskudd estimat

Voksenopplæringen var i budsjettet for 2022 nedjustert og må etter mottak av flyktninger i 2022 og kommende år oppjusteres i tråd med tjenesteleveransen. Det gis tilskudd fra staten for tjenesten: et grunntilskudd samt et tilskudd pr elev i voksenopplæringa som har norskopplæring. Området budsjetteres for 2023-2026 basert på en prognose av tjenestemottakere og området i sin helhet med kostnader dekket av mottatt tilskudd.

Økning logoped/PPT interkommunalt

Økning i tråd med prognose fra vertskommune som overstiger generell prisvekst.

Plan, Næring og Drift

Beskrivelse av dagens virksomhet

PND Tjenesteområder:

PND tjenesteområder består i dag av følgende.

PND adm. byggfovaltning:

- Byggadministrasjonen
- Grunneiendom

PND landbruk:

- Jordbruk

- Skogbruk

PND naturforvaltning:

- Fiske-og viltforvaltning, viltfond
- Utmark

PND formålsbygg

PND formålsbygg inneholder følgende bygg:

- Fagertun og Berger skole
- Åkrestrømmen og Bergseth barnehage
- Administrasjon bygg Helse og Omsorg, også legekantor
- Administrasjon-Kommunehuset

PND andre bygg

PND andre bygg inneholder følgende:

- Utleiebolig for ordinær utleie
- Aldersbolig tilrettelagte boliger for eldre
- Omsorgsboliger og TFF boliger
- Alderspensjonatet

PND tjenesteområder selvkost

PND tjenesteområder for selvkost inneholder følgende

Plan:

- Kommunale arealplaner
- Private arealplaner

PND Byggesak:

- Byggesaksbehandling, tilsyn

PND Oppmåling

- Kart- og oppmåling, delesaksbehandling.

PND Infrastruktur:

- Veger og gatelys

PND VAR (vann, avløp og renovasjon)

Følgende ligger under VAR.

Vann:

- Produksjon og distribusjon av vann

Avløp:

- Avløpsnett/innsamling og rensing av avløp.

Septik:

- Innsamling av slam fra spredt avløp.

Renovasjon:

- Innsamling av husholdningsavfall og avfall fra fritidsboliger.

Utfordringer og strategi

PND tjenesteområder:

Generelt på byggforvaltning er det økte utgifter på strøm, materialer etc man må hensynta hele tiden.

Innen landbruk så er det en stor utfordring å få på plass veterinærvakt, dette er et problem med lite ledige veterinærer i markedet som ønsker seg denne type jobber.

Det er også bekymring for landbruket og skogbruket på grunn økte driftsutgifter.

Innen naturforvaltning jobbes det bra for å få til en bærekraftig og kunnskapsbasert forvaltning av utmarksressursene som er rustet for framtiden.

PND formålsbygg:

De største utfordringene som vi ser idag og fremover er strømutgifter. Selv om det er utført store og gode ENØK tiltak, noe som vi også kommer til og fortsette med i framtiden så er kostnaden pr kwh både ustabil og høy. Det er utført en god del vedlikehold på bygningene både utvendig og innvendig i forbindelse med vedlikeholdsprosjektet. Men vedlikehold er et kontinuerlig arbeid, så dette vil vi måtte følge opp samt at det må utføres noe noe hvert år.

PND andre bygg :

For deler av bygningsmassen er det også strømutgiftene som er de mest variable og kostnadskrevne også her. Noen av leilighetene er nesten nye og noen er blitt renovert. Løpende vedlikehold ved utskiftning av leietakere er utfordrende, men håndteres løpende. Når det gjelder Alderspensjonatet så må det til et større vedlikehold, men det må bestemmes hva bygget skal brukes til i framtida før man starter på vedlikehold.

PND selvkost:

Økonomiplan for 2023-2026

På selvkost er det blitt utarbeidet og vedtatt en ny Gebyrforskrift, samtidig blir selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttet til for-og etterkalkulasjon av kommunale gebyrer.

På plan vil det bli jobbet mye og intenst med den nye arealplanen som skal være ferdig høsten 2023. Det er veldig kort tidsfrist og en stor jobb som skal gjøres, så man er helt avhengig at alle leverer til rett tid. Reguleringsplanen for industriområdet på Elvål skal også slutføres og til høring og vedtak vinteren 2023.

Byggesak har mange nye lover og forskrifter som påvirker fagfeltet, og det er et vedvarende arbeid med oppfølging av disse endringene.

På oppmåling så ser man viktigheten med prosjektet <kvalitetsheving av matrikkelen> blir gjennomført. Det er veldig mange saker som skal rettes og følges opp, og det er noe usikkerhet rundt om prosjektet blir ferdigstilt med arbeidsmengden før prosjektperioden utløper. Det er også pågående etterutdanning av personale for autorisert eiendomslandmåler.

PND infrastruktur

Det er oppgradert en god del kommunale veier sommeren 2022, og dette vil forsette i 2023 da det er en god del etterslep av dette.

Gang og sykkelveien er så godt som ferdig, det er bare asfaltarbeidet igjen. Dette ble vi enige om i samråd med entreprenør og Innlandet Fylkeskommune for og få best mulig resultat.

Det vil på sikt vurderes om å skifte ut gatelys til LED lamper, da strømutgifter med drift av gatelys er betydelig.

PND VAR-området (vann, avløp og renovasjon)

Ny hovedplan VA er utarbeidet og vil være et verktøy for utbedringer og fremtidige investeringer som sikrer kommunens innbyggere gode og stabile tjenester. Området har som årets budsjettforslag viser en betydelig kostnadsvekst som samsvarer med den kostnadsveksten kommunen opplever på sine tjenesteområder, og dette medfører økte priser på de kommunale gebyrene som innbyggerne må betale. Økt behov for vedlikehold, utbedringer og investeringer vil påvirke dette ytterligere, og det må arbeides aktivt med langsiktige planer som gir innbyggerne en stabil prognose på kostnadsveksten innen områdene.

Det kommer stadig lover og regler fra mattilsynet etc som man må hensynta både i arbeid og driftsutgifter.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	15 614	14 877	14 891	14 843	14 775	14 775

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	13 323	12 842	20 292	19 692	19 667	19 667
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	7 268	7 570	7 615	7 615	7 615	7 615
Overføringsutgifter	2 672	0	0	0	0	0
Finansutgifter	7 791	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	46 668	35 289	42 799	42 151	42 058	42 058
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-19 743	-20 745	-21 367	-21 847	-21 947	-21 947
Refusjoner	-4 323	-216	-1 116	-1 116	-1 116	-1 116
Overføringsinntekter	-49	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-24 115	-20 961	-22 483	-22 963	-23 063	-23 063
Sum	22 553	14 328	20 316	19 188	18 995	18 995

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
PND tjenesteområder	14 404	14 153	12 825	12 277	12 209	12 209
PND formålsbygg	9 892	3 989	9 405	9 355	9 255	9 255
PND andre bygg	-482	-2 139	-1 681	-2 161	-2 161	-2 161
PND tjenesteområder selvkost	550	829	787	787	787	787
PND infrastruktur	1 927	1 725	2 429	2 379	2 354	2 354
PND VAR	-3 738	-4 228	-3 449	-3 449	-3 449	-3 449
Sum	22 553	14 328	20 316	19 188	18 995	18 995

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ADMINISTRASJON	1 719	1 689	1 554	1 506	1 438	1 438
FORVALTNINGSUTGIFTER I EIENDOMSFORVALTNINGEN	9 757	9 810	9 534	9 034	9 034	9 034
ADMINISTRASJONSLOKALER	1 442	703	1 591	1 591	1 591	1 591
FØRSKOLELOKALER OG SKYSS	519	305	607	607	607	607
SKOLELOKALER	2 374	1 364	2 893	2 893	2 893	2 893
RÅD, VEILEDNING OG SOSIALT FOREBYGGENDE ARBEID	17	33	70	70	70	70
INSTITUSJONSLOKALER	3 927	1 462	3 170	3 170	3 170	3 170
KOMMUNALT DISPONERTE BOLIGER	-482	-2 139	-1 681	-2 161	-2 161	-2 161
PLANSAKSBEHANDLING	693	553	549	549	549	549
BYGGESAKSBEHANDLING OG EIERSEKSJONERING	-256	275	238	238	238	238
KOMMUNAL NÆRINGSVIRKSOMHET	-437	-956	-876	-876	-876	-876
TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLIVET	233	163	344	344	244	244
LANDBRUKSFORVALTNING OG LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING	2 252	2 014	1 140	1 140	1 140	1 140
SAMFERDSELSBEDRIFTER/TRANSPORTILTAK	8	0	124	124	124	124
KOMMUNALE VEIER	1 886	1 725	2 305	2 255	2 230	2 230
BEREDSKAP MOT BRANNER OG ANDRE ULYKKER	73	66	156	156	156	156
PRODUKSJON AV VANN	585	374	588	588	588	588
DISTRIBUSJON AV VANN	-1 660	-1 647	-1 586	-1 586	-1 586	-1 586
AVLØPSRENSING	1 452	1 288	1 807	1 807	1 807	1 807
AVLØPSNETT/INNSAMLING AV AVLØPSVANN	-3 813	-3 875	-3 705	-3 705	-3 705	-3 705

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
TØMMING AV SLAMAVSKILLERE, SEPTIKTANKER O.L.	-224	-337	-347	-347	-347	-347
INNSAMLING, GJENVINNING OG SLUTTBEHANDLING AV HUSHOLDNINGSAVFALL	-78	-30	-205	-205	-205	-205
NATURFORVALTNING OG FRILUFTSLIV	503	684	681	681	681	681
MUSÉER	371	81	105	105	105	105
KOMMUNALE IDRETTSBYGG OG IDRETTSANLEGG	1 345	628	1 138	1 138	1 138	1 138
KOMMUNALE KULTURBYGG	123	96	122	72	72	72
Sum	22 553	14 328	20 316	19 188	18 995	18 995

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	14 328	14 328	14 328	14 328
Sum Tekniske justeringer	-900	-900	-900	-900
Sum Vedtak forrige periode	-136	-184	-252	-252
Sum Lønns- og prisvekst	7 304	7 304	7 304	7 304
Konsekvensjusteringer	6 268	6 220	6 152	6 152
Konsekvensjustert ramme	20 596	20 548	20 480	20 480
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Økt ramme vaktordning driftspersonale PND	150	150	150	150
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	150	150	150	150
Driftskonsekvens				
Driftskostnader infotavle, strøm og oppfølging av rasteplass	120	120	120	120
Leieinntekter fra nye enheter	0	-100	-100	-100
Netto leieinntekt fra fire boenheter	0	-200	-200	-200
Netto leieinntekt fra kontorlokaler	0	0	-100	-100
Netto leieinntekt fra tre boenheter	0	-180	-180	-180
Reduserte driftskostnader ved fjerning av eksisterende bygg	-50	-100	-100	-100
Reduserte energikostnader	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Reduserte energikostnader gatelys	0	-50	-75	-75
Sum Driftskonsekvens	-430	-1 510	-1 635	-1 635
Nye tiltak og realendringer	-280	-1 360	-1 485	-1 485
Ramme 2023-2026	20 316	19 188	18 995	18 995

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Økt ramme vaktordning driftspersonale PND

Behov for økt bevilgning til innføring av vaktordning driftspersonale PND. Opprinnelig bevilgning fra 2020 må økes for innføring av vedtatt modell fra og med utgangen av 2022.

Driftskonsekvens

Driftskostnader infotavle, strøm og oppfølging av rasteplass

Etableringen av infotavle m.m. ved rasteplassen Store Sten medfører kostnader til drift og oppfølging av området.

Leieinntekter fra nye enheter

Økte leieinntekter for tomannsbolig Asphaugjordet.

Netto leieinntekt fra kontorlokaler

Netto leieinntekter basert på at flere av leietakerne disponerer lokaler i kommunehuset allerede, og det for resterende kontorlokaler vil ta tid før det fylles opp. Konsept med korttidsleie, gründerkontor med gratis/reduisert leie m.m. vil gi en naturlig stor andel med reduserte leieinntekter/tomgang i perioder. Bygget vil samlet sett medføre begrensede inntekter netto.

Netto leieinntekt fra tre boenheter

Netto leieinntekt fra tre boenheter: leieinntekter fratrasket driftskostnader.

Kultur

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet kultur er den minste av kommunens virksomhetsområder. Den kan grovt deles opp i fire underområder som er ganske ulike i sin tjenesteproduksjon:

Kultur administrasjon:

- Saksbehandling både politisk og delegert, forvaltning av statlige ordninger (Den kulturelle skolesekken og spaserstokken m.fl.)
- Administrasjon av ordninger innen kulturminneforvaltning, tilskudd til idrett og kultur samt til barn og unge (spillemiddelordningen)
- Produksjon av Rendalsnytt (1000+ abonnenter)
- Kommunens informasjonstjeneste; hjemmeside, Facebook, beredskap, kriseinformasjon m.m.
- Utstyrssentral BUA
- Kontaktpunkt mot frivilligheten, spesielt innen idrett og kultur
- Arrangementer, kultur og reiseliv. Utvikling av reiselivsnæringen.

Rendalen bibliotek:

- Drift av biblioteket på kommunehuset med tilhørende kulturarrangementer
- Bokutkjøring til eldre
- Bistand til skolebiblioteket (Fagertun)
- Kunstformidling og annen formidling, arena for samfunnsdebatt og engasjement.

Barn og ungdom:

- Tilskuddsordninger til barn og unge, kulturmidler, ungdomsstipend m.m.
- Drift av Ungdommens hus; juniorklubb, UKM, ungdomsråd m.m.

Rendalstunet og Bullmuseet:

- Drift av Rendalstunet med kafé, landhandleri og utstillinger
- Drift av museet med åpen sommersesong, arrangementer, prisutdelingsdag og Bullspill
- Kommunens samarbeid/konsolidering med Anno Museum (kontingent i henhold til innbyggerantall)

Virksomhet kultur har 3,7 årsverk sysselsatt i sin tjenesteyting som er fordelt slik:

- Kultur administrasjon 1,0
- Rendalen bibliotek 1,6
- Barn og ungdom 0,5
- Rendalstunet og Bullmuseet 0,6 (i sesongen benyttes ekstrahjelp tilsvarende 2 månedsverk ganger 4. Hovedsaklig ungdom som sysselsettes.

Utfordringer og strategi

Kulturplan

Virksomheten må få laget en overordnet kulturplan som vil gi føringer og strategier for virksomhet kultur framover. Arbeidet med kulturplan blir etter plan- og bygningsloven som en kommunedelplan med stor grad av medvirkning fra innbyggere og de som planen skal gjelde for. Kulturplanen vil det jobbes med i 2023 og det er viktig at tilfanget til det som skal bli den endelige planen er bredt og at man har god medvirkning. Med mulig vedtak i 2024 vil dette bli en plan gjeldende for 2024-2028 og si mye om retning, prioriteringer og strategi for satsingen og kulturlivet i Rendalen i de kommende årene. Innlandet fylkeskommune kom i år med sin "Kulturstrategi 2022-2026" som i noen grad vil bli retningsgivende for en kulturplan i Rendalen kommune. En vedtatt kulturplan med tilhørende tiltaksplan vil selvsagt også si mye om hvordan virksomhet kultur skal prioritere sine ressurser og yte sine tjenester i årene framover.

Investeringer

De store investeringene i Rendalstunet/Bullmuseet er gjort, så det fysiske grunnlaget for å videreutvikle forretningskonseptet er godt. Konsolideringen med Anno museum er viktig for å ivareta bygningsmassen utenom selve gamle Berger skole (Rendalstunet). Museet har flere bygninger og steder som må ivaretas, og muligheten for å søke Annos vedlikeholdsmidler er avgjørende for å kunne ta vare på disse bygningene. For 2023 er det satt av 325 000 i vedlikeholdsmidler fra Anno til å utbedre fuktproblematikk i Bullmuseet samt restaurering av eiendommen Lillebakk (fattigmannsstue nederst i Myrbergbakken). Det må påregnes en egenandel fra kommunens side til dette også. Både ved RAUS (Ungdommens hus) og Rendalen bibliotek er det gjort bygningsmessige investeringer de senere årene, slik at de fysiske fasilitetene er gode.

Arrangementsutvikling og reiseliv

Innlandet fylkeskommune sin Kulturstrategi 2022-2026 er innom kultur som næring, og for Rendalen vil dette bli enda viktigere dersom man skal lykkes i større grad med konsepter som Opplev Rendalen f.eks. Rendalen har et stort potensial gjennom sin kulturhistorie, kulturarv, naturgitte forutsetninger og mange andre plussfaktorer. Et bedre samarbeid mellom det offentlige og det private må til for å forløse potensialet, og her må nok kommunen være villig til å dra lasset til man begynner å oppnå resultater. Kommunens egne arrangementer, her kan Veidekulturfestivalen og Bullspillet nevnes, har utfordringer med å bli økonomisk bærekraftige. 2022 med store prisstigninger (som bare vil øke inn i 2023) på

utenforliggende tjenester man er avhengig av å kjøpe for gjennomføring, er utfordrende da man skal balansere dette mot potensiell inntjening på arrangementene. Kommunen jobber aktivt med både bostedsattraktivitet og besøksattraktivitet, noe som også er med i kommuneplanens samfunnsdel, derfor må utfordringene møtes på konstruktivt vis. Men det er ingen enkel oppgave, eller en oppgave for den enkelte. Å møte utfordringene gjennom å danne et fellesskap vil være en viktig oppgave for kommunen. At to små kommuner kan klare å arrangere både EM og VM i fluefiske samtidig i 2022, og det med suksess i gjennomføringen, viser at regionalt samarbeid der frivillig innsats, lokalt næringsliv og offentlig samarbeid kan gi gode resultater i et fellesskap mot et klart og tydelig definert mål.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	2 941	3 105	3 220	3 190	3 147	3 147
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 491	729	863	863	863	863
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	17	53	55	55	55	55
Overføringsutgifter	890	265	273	273	273	273
Sum Driftsutgifter	5 339	4 152	4 410	4 380	4 338	4 338
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-651	-680	-700	-700	-700	-700
Refusjoner	-391	-30	-30	-30	-30	-30
Overføringsinntekter	-389	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-1 430	-710	-730	-730	-730	-730
Sum	3 909	3 442	3 680	3 650	3 607	3 607

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kultur	1 171	1 042	961	931	888	888
KOS Bibliotek	1 377	1 405	1 414	1 414	1 414	1 414
KOS Barn og ungdom	434	578	588	588	588	588
KOS Museum/Rendalstunet	927	417	717	717	717	717
Sum	3 909	3 442	3 680	3 650	3 607	3 607

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ADMINISTRASJON	703	672	590	560	517	517
AKTIVITETSTILBUD BARN OG UNGE	434	578	588	588	588	588
KOMMUNAL NÆRINGSVIRKSOMHET	0	0	300	300	300	300
TILRETTELEGGING OG BISTAND FOR NÆRINGSLIVET	-224	292	289	289	289	289
KULTURMINNEFORVALTNING	184	185	185	185	185	185
BIBLIOTEK	1 368	1 407	1 416	1 416	1 416	1 416
MUSÉER	1 151	50	52	52	52	52
KUNSTFORMIDLING	9	44	45	45	45	45

Økonomiplan for 2023-2026

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
IDRETT OG TILSKUDD TIL ANDRES	254	185	185	185	185	185
IDRETTSANLEGG						
ANDRE KULTURAKTIVITETER OG TILSKUDD TIL ANDRES KULTURBYGG	29	30	31	31	31	31
Sum	3 909	3 442	3 680	3 650	3 607	3 607

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	3 442	3 442	3 442	3 442
Sum Vedtak forrige periode	-85	-115	-158	-158
Sum Lønns- og prisvekst	23	23	23	23
Konsekvensjusteringer	-62	-92	-135	-135
Konsekvensjustert ramme	3 380	3 350	3 307	3 307
Nye tiltak				
Kostnadsdekning stilling Rendalstunet	200	200	200	200
Veidekulturfestivalen	100	100	100	100
Sum Nye tiltak	300	300	300	300
Nye tiltak og realendringer	300	300	300	300
Ramme 2023-2026	3 680	3 650	3 607	3 607

Nye tiltak

Kostnadsdekning stilling Rendalstunet

Lønnsmidler lagt inn ved oppstart stilling Rendalstunet var delvis finansiert med avsatte midler første år. Underdekning fra og med 2023 som kompenseres.

Veidekulturfestivalen

Finansiering av Veidekulturfestivalen som er ønsket som varig driftstiltak.

NAV og sosiale tjenester

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet 60 NAV og sosiale tjenester inneholder pr 2023 følgende funksjoner og tjenester:

NAV Nord-Østerdal:

- driftstilskudd for andel av interkommunalt samarbeid med de fire kommunene Tynset, Tolga, Rendalen og Alvdal, med Tynset som vertskommune. Ble etablert i 2018 og i 2020 ble også Folldal med i samarbeidet.
- sosialhjelp som utbetales til kommunens innbyggere
- utbetalinger til kommunens innbyggere som deltar i kvalifiseringsprogrammet (for de mellom 18-67 år som ønsker å komme i arbeid, men som trenger ekstra oppfølging for å klare det)
- behandle søknader knyttet til Husbanken sine ordninger (bostatte, startlån til kjøp av bolig og tilskudd til etablering eller utbedring av bolig)

Låne- og tilskuddsrammer for ordninger i Husbanken (direkte underlagt Rendalen som egne budsjettposter)

Flyktningetjenesten:

- Integreringstilskudd fra staten som skal dekke kommunens kostnader med bosetting av flyktninger
- Ansatte i flyktningetjenesten (administrativt underlagt Oppvekstsjef)
- Introduksjonsstønad: yte stønad til bosatte flyktninger som er innunder introduksjonsordningen

Utfordringer og strategi

Flyktningetjenesten

Kommunen hadde pr inngangen til 2022 et svært begrenset antall bosatte flyktninger, og som et resultat av dette var flyktningetjenesten redusert betydelig hvor mye av de disponible midlene ble benyttet av Voksenopplæringen underlagt Oppvekst.

Pr 2022 har situasjonen endret seg betraktelig og kommunen er i ferd med å bosette et rekordhøyt antall flyktninger grunnet krigen i Ukraina. Flyktningetjenesten er "re-etablert" med bemanning som flyktningskonsulent og programveileder, og tjenesten i sin helhet underlagt Oppvekst. Tjenesten er under oppbygging og det er tatt inn betydelige tiltak i budsjettet for kommende planperiode. Tilførsel av integreringstilskudd for et så betydelig antall bosettinger medfører at budsjetttrammen er økt med betydelige inntekter, mens samtidig med budsjetttramme for tilsvarende kostnader: drift av tjenesten samt utbetaling av stønad (introduksjonsstønad) til de bosatte slik at de kan dekke sine livsoppholdskostnader.

Tjenesten er for årene i økonomiplanperioden definert med en stor økning, men samlet budsjettmessig effekt lik null: forventede inntekter via mottatte tilskudd vil i stor grad disponeres i løpende drift. Det kan forekomme noe forskyvning mellom årene med bosettingstidspunkt og når tjenestene skal ytes, men dette er vanskelig å definere eksakt da det avhenger av bosettingstidspunkt, varighet på bosettingen og eller om antall bosettinger øker fra dagens prognose på 110 personer.

NAV Nord-Østerdalen

Tjenesten er førstelinje for de av innbyggerne som har behov for økonomisk bistand i form av sosiale ytelser eller økonomisk veiledning. Nasjonal prognose tilsier at det kan forventes en sterk vekst i innbyggermassen som av ulike årsaker har behov for økonomisk bistand i form av rene pengeytelser for å dekke sine livsoppholdskostnader, eller annen økonomisk veiledning, søke om START-lån hos kommunen for å kunne behold bolig m.m.

Trygge og stabile boforhold er definert som en av de viktigste faktorene for at innbyggere og familier skal unngå økonomiske problemer og andre sosiale utfordringer. Kommunen må sammen med NAV Nord-Østerdal tilby innbyggerne råd og veiledning og adgang til å søke om virkemidler som kommunen disponerer: midler til å kunne yte START-lån vil være et viktig fokusområde fremover sammen med midler for utbedring av boliger.

Tilskudd til etablering og utbedring av bolig

Virksomheten er ansvarlig for midler til søknader fra kommunens innbyggere for tilskudd til etablering og/eller utbedring av boliger: saksbehandlingen skjer hos NAV Nord-Østerdal, men mye av dialogen med søker m.m. skjer ute i annen kommunal tjenesteyting. Tilskudd til utbedring av bolig slik at man kan opprettholde en funksjonell bosituasjon grunnet alder, helse eller annet, skjer i dialog med helsetjenesten i form av dialog og besøk av ergoterapeuttenesten. Her er det allerede igangsatt et arbeid med hjemmebesøk hos alle 75-åringer hvert år, men det må jobbes videre med informasjon til alle kommunens innbyggere. Bosituasjonen er en viktig forebyggende faktor skal vi blant annet klare befolkningsprognosene med en sterk økning i eldre innbyggere som ønsker å bo hjemme lenger.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	439	539	22 799	18 799	8 799	6 799
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	5	35	36	36	36	36
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	941	913	913	913	913	913
Overføringsutgifter	2 138	2 831	3 721	3 757	3 808	3 808
Sum Driftsutgifter	3 522	4 318	27 469	23 505	13 556	11 556
Driftsinntekter						
Refusjoner	-26	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	0	0	-26 000	-20 000	-10 000	-8 000
Sum Driftsinntekter	-26	0	-26 000	-20 000	-10 000	-8 000
Sum	3 497	4 318	1 469	3 505	3 556	3 556

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
NAV og sosiale tjenester	3 497	4 318	1 469	3 505	3 556	3 556
Sum	3 497	4 318	1 469	3 505	3 556	3 556

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
RÅD, VEILEDNING OG SOSIALT FOREBYGGENDE ARBEID	247	1 076	1 085	1 085	1 085	1 085
INTRODUKSJONSORDNINGEN	562	35	22 036	18 036	8 036	6 036
KVALIFISERINGSORDNINGEN	94	220	480	480	480	480
YTELSE TIL LIVSOPPHOLD	2 578	2 637	3 508	3 544	3 595	3 595
BISTAND TIL ETABLERING OG OPPRETTHOLDELSE AV EGEN BOLIG	16	350	361	361	361	361
GENERELT STATSTILSKUDD VEDRØRENDE FLYKTNINGER MV.	0	0	-26 000	-20 000	-10 000	-8 000
Sum	3 497	4 318	1 469	3 505	3 556	3 556

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	4 318	4 318	4 318	4 318
Sum Vedtak forrige periode	102	138	189	189
Sum Lønns- og prisvekst	89	89	89	89
Konsekvensjusteringer	191	227	278	278
Konsekvensjustert ramme	4 509	4 545	4 596	4 596
Nye tiltak				
Drift flyktningetjenesten	22 000	18 000	8 000	6 000
Økning NAV KVP (Kvalifiseringsprogrammet)	260	260	260	260
Økning NAV sosialhjelp	700	700	700	700
Andre tiltak	-26 000	-20 000	-10 000	-8 000
Sum Nye tiltak	-3 040	-1 040	-1 040	-1 040
Nye tiltak og realendringer	-3 040	-1 040	-1 040	-1 040
Ramme 2023-2026	1 469	3 505	3 556	3 556

Nye tiltak

Drift flyktningetjenesten

Drift av flyktningetjenesten: flyktningkonsulent, programveileder, kostnader til boliger, utbetaling av introduksjonsstønad m.m. Området er ikke definert pr virksomhetsområde da det ytes tjenester av hele kommunene, men det er definert tilskudd mottatt under enhet 60 NAV med tilhørende kostnader for kommunen samlet.

Integreringstilskudd

Integreringstilskudd som mottas basert på prognose bosatt pr 31.12.2022 samt fremover i planperioden.

Økning NAV KVP (Kvalifiseringsprogrammet)

Prognose fra NAV Nord-Østerdal

Økning NAV sosialhjelp

Prognose fra NAV Nord-Østerdal: økt ca 50% over prognose da lokale økninger i betalingsproblemer er vesentlig høyere enn erfaringstall fra NAV NØ pr utgangen av 2022.

Fellesområder

Beskrivelse av dagens virksomhet

Fellesområdene har ingen ordinær tjenesteproduksjon og benyttes kun til budsjettering og føring av sentrale ordninger med inntekter og tilskudd for alle virksomhetene. Hovedsakelig alle poster i Bevilgningsoversikt – drift føres her foruten det som fordeles til respektive virksomheter.

- Finansinntekter og -kostnader: renter som mottas på innskudd og betales på innlån, samt avdrag som betales på langsiktig gjeld
- Pensjonskostnader: premieavvik på pensjon som enten inntekts- eller kostnadsføres, og amortiseringen av tidligere års mottatte premieavvik, samt bruk av premiefond (avkastning fra kommunens pensjonsmidler som forvaltes av KLP) for betaling av årets pensjonspremie

Økonomiplan for 2023-2026

- Reserverte avsetninger: midler for kommende års lønnsoppgjør som overføres til virksomhetene når endelige lønnsoppgjør er avklart
- Rammetilskudd, inntektsutjevning og skatt på inntekt og formue som overføres fra staten
- Eiendomsskatt: på annen eiendom (kraftanlegg m.m.) samt bolig og fritidseiendommer
- Indirekte skatter: konsesjonsavgifter som tilfaller kommunen fra kraftprodusentene
- Avsetninger til og bruk av midler fra fond, både bundne og ubundne (disposisjonsfond) fond

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter						
Lønn	-7 673	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	12	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	3	0	4 000	4 000	4 000	4 000
Finansutgifter	19 897	21 225	38 965	41 434	27 371	24 907
Sum Driftsutgifter	12 239	21 225	42 965	45 434	31 371	28 907
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 695	-1 400	-5 300	-5 300	-5 300	-5 300
Refusjoner	-3	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	-161 323	-159 377	-165 119	-165 108	-165 493	-163 029
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-8 461	-11 348	-25 930	-26 430	-11 430	-11 430
Sum Driftsinntekter	-172 482	-172 125	-196 349	-196 838	-182 223	-179 759
Sum	-160 243	-150 900	-153 384	-151 404	-150 852	-150 852

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Fellesområder	-160 243	-150 900	-153 384	-151 404	-150 852	-150 852
Sum	-160 243	-150 900	-153 384	-151 404	-150 852	-150 852

Fordeling på tjeneste (tabell)

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KONSESJONSKRAFT, KRAFTRETTIGHETER OG ANNEN KRAFT FOR VIDERESALG	-2 682	-1 400	-5 300	-5 300	-5 300	-5 300
LANDBRUKSFORVALTNING OG LANDBRUKSBASERT NÆRINGSUTVIKLING	-1 157	-900	0	0	0	0
SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-60 935	-58 325	-62 280	-63 045	-63 526	-63 523
STATLIG RAMMETILSKUDD OG ØVRIGE GENERELLE STATSTILSKUDD	-96 372	-97 952	-101 689	-100 913	-100 817	-98 356
GENERELT STATSTILSKUDD VEDRØRENDE FLYKTNINGER MV.	-416	0	-150	-150	-150	-150
RENTER/UTBYTTE OG LÅN (INNLÅN OG UTLÅN)	9 147	11 270	11 420	12 770	12 970	12 570
INTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	2 158	-3 593	4 615	5 234	5 971	3 907
Sum	-160 243	-150 900	-153 384	-151 404	-150 852	-150 852

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	-800	-800	-800	-800
Sum Lønns- og prisvekst	-150	-150	-150	-150
Konsekvensjusteringer	-150	-150	-150	-150
Konsekvensjustert ramme	-950	-950	-950	-950
Ramme 2023-2026	-950	-950	-950	-950